

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za in-
zemstvo razen Amerike: četrtno 13 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din;
Amerika letno 1 dolar. — Račun poštno hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.788.

NOVA UREDITEV KMEČKIH DOLGOV

Dolgo obetana in težko pričakovana uredba o razdolžitvi kmetov je izšla in stopila v veljavo 26. septembra 1936. V mnogih ozirih je podobna dosedANJI uredbi o zaščiti kmetov (kdo je kmet, kateri dolgovi so izvzeti itd.). Sicer pa globoko reže v vse gospodarsko življenje, saj prinaša za dolgove do 25.000 Din črtanje polovice dolga pri denarnih zavodih in zadrugah. Od tega nosi polovico država, drugo polovico pa denarni zavod kolikor more iz svojih sredstev, brez vsake škode za vlagatelje, sicer prevzame tudi ostanek država. Dolgovi nad 25.000 do 500.000 Din pri denarnih zavodih in zadrugah se bodo odpisali do 30 odstotkov ali celo do polovice po sklepu sodišča, ki bo na dolžnikovo prošnjo presodilo njegovo plačilno zmožnost.

Dolgove zaščitenih kmetov za blago, kupljeno na up pri trgovcih in obrtnikih pred 20. aprilom 1932 bodo morali plačati nezmanjšane v enakih obrokih v teku 12 let brezobrestno.

Dolgovi zaščitenih kmetov zasebnim upnikom se znižajo v celotno breme upnikovo za polovico. Ostanek plačajo kmetje v enakih letnih obrokih v 12 letih z 3% obrestmi.

Do 1. novembra 1936. morajo iziti v pojasnitev in spopolnitev te uredbe razni pravilniki.

Do tega dne ni treba dolžniku drugega, kakor da si preskrbi pri občini potrdilo, da je kmet v smislu te uredbe. V prihodnjih številkah našega lista si bomo podrobneje ogledali posamezne člene nove uredbe, ki jo v izveščku prinašamo.

Uredba velja le za dolgove do 20. aprila 1932

Ta uredba se nanaša na vse dolgove, ki so nastali pred 20. aprilom 1932, in sicer onih kmetov, ki so v času zadolžitve in dneva, ko je uveljavljena uredba, bili kmetje in izpolnjujejo pogoje uredbe.

Kdo je kmet

Za kmeta v smislu uredbe se smatra fizična oseba, kateri je kmetijstvo glavni poklic, ki obdeluje zemljo ali sama ali s člani svoje družine, v primeru potrebe pa tudi z najeto delovno močjo, kateri obdavčeni dohodki izvirajo pretežno iz kmetijstva (poljedelstva, vinogradništva, sadjarstva, vrtarstva, živinoreje in podobno), katerih posestvo pa ne presega 50 ha orne (za obdelovanje sposobne) zemlje, odn. pri rodbinskih zadrugah 100 ha orne (za obdelavo sposobne zemlje). Za rodbinsko zadruzo se smatra tudi ona rodbinska skupnost, v kateri obstoji tudi skupnost življenja in dela sorodnikov po krvi ali posvojitvi in v kateri so najmanj 3 moški člani.

Uživalci, zakupniki ali spolovičarji, ki obdelujejo tujo zemljo, čeprav nimajo svoje zemlje, pa izpolnjujejo ostale pogoje, se smatrajo za kmete po tej uredbi.

Omožena ženska, ki živi v skupnosti s svojim možem, se smatra za kmeta samo tedaj, če osebno izpolnjuje pogoje, katere

predpisuje za kmete uredba, njih skupni dohodki pa pretežno izvirajo iz kmetijstva.

V maso orne zemlje se všteva osebno posestvo kmeta in posestvo njegove žene in otrok, če živi z njim v hišni skupnosti.

Za kmete v smislu uredbe se smatrajo tudi osebe, pod pogojem, da njih obdavčeni dohodki izvirajo pretežno iz kmetijstva, njihova posest orne zemlje pa ne presega površine, določene v uredbi:

a) ki zaradi bolezni ali drugih neuklonljivih zadržkov ne morejo sami obdelovati svoje zemlje, nedoletni otroci kmetov za časa trajanja svoje nedoletnosti, kakor tudi zapuščine kmetov, dokler se ne izroče naslednikom;

b) ki sami ali s člani svoje rodbine obdelujejo tujo zemljo — kmetijski delavci, če jim je to glavni poklic, ne plačajo pa razen uslužbenkega nobenega drugega davka;

c) ki se kot starešine zadruge ali posamez. rodbine ali kot člani teh, živče v hišni skupnosti, bavijo z drugimi postranskimi pridobitnimi posli kot s preprodajo, domačim obrtom (hišno industrijo), ribolovom, vznostvom (fijakerstvom), brodarstvom in podobno, da pridobe svoji zadrugi ali rodbini, ki je obdržala vse znake kmeta, več zaslužka;

d) ki se bavijo poleg kmetijstva tudi s posli vaškega trgovca ali vaškega obrtnika.

Pri oceni velikosti obdavčenih dohodkov se ne vpoštevata obdavčeni dohodek od hiše, v kateri kmet stanuje sam ali s svojo rodbino.

Potrdila

Na zahtevo upnika ali druge interesirane osebe mora dolžnik preskrbeti potrdilo o tem, da je kmet. To potrdilo izdajajo občinska oblastva (občinska uprava, mestno poglavarstvo). Zahtevati more izdajo potrdila vsaka prizadeta oseba. V potrdilu morajo biti navedena stvarna dejstva, iz katerih se more ugotoviti, da dolžnik izpolnjuje pogoje uredbe. V to svrhu mora občinsko oblastvo preskrbeti si od pristojne davčne uprave podatke o višini posameznih dolžnikovih obdavčenj. Občinsko oblastvo mora izdati potrdilo, odnosno sklene, da ne da potrdila, v roku 14 dni. Če občinsko oblastvo tega ne stori, bo nadzorstvena oblast na zahtevo zainteresiranih oseb pozvala občino, da ji dostavi potrdilo, odnosno sklep o odbitju tega v roku 14 dni.

Kateri dolgovi so zaščiteni in kateri so izvzeti

Za dolgove kmetov se smatrajo vse one obveznosti v denarju zasebnopravnega značaja brez ozira na to, s kakšne osnove izhajajo in da-li jih dolguje kmet kot glavni dolžnik ali kot porok. Porok, odnosno solidarni dolžnik, četudi ni kmet, odgovarja odgovarja obveznostim kot glavni dolžnik kmetov. Obveznost solidarnega dolžnika ali poroka se smatra kot njegov dolg, ko mora izpolniti to obveznost.

Predpisi uredbe se ne nanašajo na poroka, odn. solidarnega dolžnika, če je on upnik kmeta, pa se je zadolžil na podlagi kmečke menice, ki jo je v to svrhu žiriral.

Uredba obsega dolgove tudi onih kmetov, nad katerih imovino je bil razglašen konkurz pred 20. aprilom 1932.

Za dolgove kmetov se ne smatrajo: dolgovi kmeta, v kolikor skupno ne presegajo 250 din ali v kolikor presegajo 500.000 din; javne davščine in z zakonom predpisane pristojbine; blagovni dolgovi do 500 din, nastali po 20. oktobru 1931, v kolikor niso pretvorjeni v menične terjatve; dolgovi, v kolikor so kriti z zastavo; terjatve za vzdrževanje, ki pristojajo komu proti dolžniku kmetu na osnovi dolžnikove zavarovalne dolžnosti; terjatve, ki izvirajo iz kaznivega dejanja; terjatve za plačo (mezdo) oseb, zaposlenih v dolžnikovem gospodinjstvu ali gospodarstvu; terjatve obrtnikov do 500 din za izvršena obrtniška dela, nastale po 20. oktobru 1931.

Dedni deleži in dote

Za dolgove kmetov se ne smatrajo obveznosti, ki izvirajo iz dedovanja, dedni deleži in dote, kakor tudi ne obveznosti iz nasledstvenih pogodb katerekoli vrste (pogodba o darovanju, predaji in podobno). Če dolžnik-naslednik in sopogodbenik, ki so kmetje v smislu uredbe, smatrajo, da je dedovana nepremična imovina, iz katere se ima drugim dedičem, odn. sopogodbenikom izplačati dedovanje v denarju, izbila več kot 25% na svoji vrednosti za časa nastanka dolga more zahtevati v teku enega leta od dne uveljavljanja te uredbe, da se dolg zmanjša sorazmerno zmanjšani vrednosti te nepremične posesti. To zmanjšanje ne more iti čez 50% prvotnega dolga.

Za dolgove, nastale po 20. aprilu 1932, se smatrajo le tisti, ki so stvarno novi, ne pa tudi taki, ki so nastali z obnovo starega dolga, n. pr. z običajnim podaljšanjem menic in podobno. V primeru prenosa imovine ali dela imovine osebe, ki je kmet po uredbi, na drugo osebo, uživa novi lastnik olajšave po uredbi po prevzetem dolgu samo tedaj, če je prenos izvršen na podlagi dedovanja in če je novi lastnik kmet v smislu uredbe. (Pri nakupu tujega posestva prevzeti dolgovi torej niso zaščiteni).

V kolikor je upnik, ki je neposredno kreditiral kmetu terjatev, obseženo v uredbi, odstopil po cesiji, lombardiral ali reeskontiral pri kakšni kreditni ustanovi, ne more od nje zahtevati olajšav, katere je moral dati dolžniku po predpisih uredbe.

Za dolgove kmetov proti siromašnim kmetom, ki nimajo svoje imovine niti drugih dohodkov za potrebno vzdrževanje, ne veljajo predpisi uredbe. Siromašnost ugotavlja sodišče na zahtevo upnika.

Kako se ugotovi višina dolga

Višina dolga kmeta se ugotovi na ta način, da se obračunajo neplačane pogojene obresti ali ne več kot 12% do 20. aprila 1932 in priračunajo glavnici. Tako ugotovljena

višina dolga bo služila kot podlaga za zmanjševanje dolga po odredbah uredbe.

Neplačane in nezastarele obresti, ki so tekle od 21. aprila 1932 do 15. novembra 1936, ki pa so priznane s prejšnjim zakonom in uredbami o zaščiti kmeta kot tudi z odobrenimi odplačilnimi načrti zadružnih zvez, se priračuna nezmanjšana glavnici dolga, ugotovljeni po zgornjem odstavku. Glavnici dolga se bodo prišteli tudi pravnoveljavo dosedanjih pravnih in izvršilni stroški do 20. aprila 1932, za tem stvarni izdatki za zavarovalne premije, javne dajatve, takse za vpis hipoteke ali zaznambe (vknjižbe in izpremembe), kakor tudi ostala plačila, kakor je upnik izvršil mesto dolžnika. Na ta način povečana glavnica uživa isti vrstni red kot prvotna glavnica, zavarovana s hipoteko ali zaznambo (vknjižbo, predznambo).

Upniku, ki je ubral po 20. aprilu 1932 od dolžnika-kmeta večje obresti kot so priznane s prejšnjimi zakoni in uredbami kakor tudi z odobrenimi odplačilnimi načrti zadružnih zvez, se odbije presežek od glavnice dolga.

Kako se bodo plačevali dolгови zavarovalnicam in sličnim ustanovam

Soje dolgove zavarovalnicam, ustanovam delavskega in nameščenskega zavarovanja, ustanovam, ki upravljajo pupilni denar, (blagajnam sirotinjskih sodišč, mestnim in občinskim sirotinjskim blagajnam in podobno), cerkvenim zakladom, kulturnim, človekoljubnim in prosvetnim ustanovam, ko se ugotovi njihovo stanje na dan uveljavljanja te uredbe (26.X. t. l.) brez kakršnikoli zmanjšani bodo dolžni kmetje izplačati po odplačilnem načrtu v teku 12 let s 3%. Prvi letni obrok se ima plačati do 15. novembra 1936, ostali obroki pa se plačajo vsakega naslednjega leta najdlje do 15. novembra.

Zaščitene dolgove prevzame Priilegirana agrarna banka

Plačilo dolgov, obseženih v uredbi proti denarnim zavodom, kreditnim zadrugam vseh oblik in onim zadrugam, ki so po svojih pravilih mogle dajati denarne kredite kmetom-zadružnikom izvzemši nabavljale

zadruge in konzumne zadruge vseh oblik, potem izplačilo dolgov njih zvezam prevzame Priv. agr. banka (PAB), ki je pooblaščen, da za račun države po odredbah uredbe uredi te obveznosti in da izvrši izterjanje teh terjatev.

Te ustanove morajo izročiti PAB v teku 3 mesecev po posebnem seznamu vsa upniška izkazila glede dolgov, skupno z izkazili o izvršenih zavarovanjih, kakor tudi vse podatke o nepremičninah obvezanih. Pri tej izročitvi se prenesejo vse pravice na takih terjatev na PAB, ki z njimi pridobi vse upniške pravice in ostale pravice in s tem postane lastnik vseh zastavnih pravic (vknjižb, predznamb, hipotek in zaznamb) dosedanjih upnikov z istim prvenstvenim redom, ne da bi ji bilo treba podvzeti posebnih ukrepov.

Zadruge bodo v roku 3 mesecev te dokumente predložile po svojih rezezijskih zvezah, v kolikor so včlanjene v teh zvezah.

Zmanjšanje kmetijskih dolgov do 25.000 za polovico

Skupni dolg kmeta denarnim zavodom, (bankam, hranilnicam, in kreditnim zadrugam) ki ne prekaša zneska 25 tisoč dinarjev, se zmanjša za 50%.

Zmanjšanje dolgov nad 25.000 za 30 do 50 odstotkov

Skupni dolg kmeta, ki prekaša znesek 25.000 Din, se zmanjša, ceneč posebej odnos dolga in imovnega stanja vsakega posameznega dolžnika za največ 30%.

Dolžniki, katerih skupno nezmanjšano dolgovanje, obsežno s predpisi uredbe, znaša nad 50% vrednosti njih imovine v času razprave o znižanju dolga morejo zahtevati znižanje dolga do 50%.

Vrednost zemljišča se ugotavlja na podlagi katastrskega čistega dohodka. Kmetijski minister bo v sporazumu z ministrom trgovine in industrije ter fin. ministrom predpisal s pravilnikom način cenitve vrednosti dolžnikovega zemljišča in ostale imovine.

Znižanje dolgov v smislu gornjih odstavkov bodo izvršila okrajna sodišča, ki so kratkoročno pristojna za dolžnike.

Pri sklepanju o zmanjšanju dolgov bodo okrajna sodišča posebej upoštevala sledeče okolnosti:

a) znesek vsote nezmanjšane dolga v primeri z velikostjo in vrednostjo skupne imovine dolžnika;

b) razmerje vsote dolga proti povprečnemu dohodku dolžnika;

c) dolžnikovo obremenitev s številom članov njegove hiše in

d) pravno podlago dolga, pogoje, pod katerimi je dolžnik sklenil in užival posojilo, kakor tudi to, za kaj je bilo posojilo porabljeno.

Dolžniki, katerih skupni dolg presega 25.000 Din se morajo v teku 2 mesecev od dne objave pravilnika o cenitvi posestev obrniti s prošnjo za zmanjšanje dolga na okrajno sodišče, ki je zanje pristojno.

Prošnji za zmanjšanje dolga mora dolžnik izročiti sodišču tudi tale izkazila:

a) potrdilo, da je kmet po odredbah te uredbe;

b) seznam vseh upnikov z oznako višine in pravne podlage dolga;

c) spisek in oznako vrednosti vse nepremične in premične imovine (razen hišnih stvari) kakor tudi vseh dohodkov, od koderkoli in kogarkoli bi izhajali;

d) potrdilo občinske uprave o številu hišnih članov in o površini zemljišča, katerega daje ali jemlje v zakup;

e) potrdilo občinske uprave o številu in vrednosti živine in drobnice, katero redi.

Dolžnik ki ne postopa tako, izgubi pravico okoriščenja z zmanjšanjem dolga.

Po prejetu prošnje za zmanjšanje dolga, ki so opremljene z izkazili bodo okrajna sodišča zahtevala od PAB potrebne podatke o nerezetih dolgovih teh dolžnikov, ostale dolgove pa bo preverilo.

Čim postane odlok o zmanjšanju dolga pravno veljaven ga bo okrajno sodišče takoj dostavilo PAB z nalogom, da izvede knjiženje dolga v smislu odloka.

Kako se bodo odplačevali dolгови

Tako zmanjšana dolgovanja katerim se bodo prištele nezmanjšane še neplačane obresti od 20. aprila 1932 do 15. novembra 1936, bodo dolžniki plačali PAB s 4,5% ob-

8
TONE BRDAR:

Velika ljubezen

ROMAN IZ PRETEKLIH DNI

»Ali ste že mislili na svojo prihodnost?« Je po kratkem molku vprašal duhovnik. »Kaj mislite zdaj početi?«

»Sama ne vem!« je obupano odgovorila Cvetka.

»No, jaz sem mislil tudi na to!« je dejal stari mož. »Če bi se hoteli posvetiti bojniški postrežbi, bi vam prav lahko pomagal. Priporočil bi vas prednici usmiljenih sester. Ta, ko bi imeli delo in bi bili rešeni skrbj in nevarnosti.«

Ne da bi se pomišljala, je Cvetka hvaležno sprejela ta predlog.

Naslednje dni je preživela v težkem pričakovanju. Ali ji bo dobri duhovnik pripomogel do boljše prihodnosti?

Drugi dan zvečer je šla na grob svoje matere.

Ko je s sklenjenimi rokami molila, se je naglih korakov približala med grobovi moška postava. Prestrašena je skočila Cvetka nazaj.

»Nič se ne bojte, gospodična Cvetka!« je zaslišala znan glas. »Jaz sem — vaš prijatelj!«

Zdaj je spoznala v došlecju Kolarjevega Jurija in se pomirila.

»Nekaj zelo važnega vam moram povedati!« je začel Jurij. »Prihajam iz gostilne v gorski kotlini. Zanimive stvari sem tam odkril in mislil sem si, da vam moram takoj vse sporočiti. O, še vse bo dobro gospodična Cvetka, in veseli me da vam morem jaz prvi prinesiti veselo novico!«

Njegov glas se je tresel od notranjega veselja in Cvetka ga je poslušala z dvomom v srcu. Saj ni mogoče, da bi bilo za njo še kaj veselega, tolažilnega na svetu!

»Vsi mislijo,« je nadaljeval Jurij, »da gre slabo grofu Stanku. Toda ne! Njegova nedolžnost se bo izkazala!«

»Kako? — Moji Bog, ali je to mogoče?« je radostno presenečena vzkliknila.

»Da, mogoče je. Sovražniki in hudobneži sicer pravijo, da je on umoril svojega očeta. Malo jih je, ki tega ne bi verjeli. — Jaz pa vem, kdo je resnični morilec. Odkril sem, kdo je umoril starega grofa!«

Cvetki se od presenečenja zastal dih.

»Grof Stanko ni morilec!« je pojasnjeval Jurij. »Ne! To hudobijo je storil — njegov brat. Ta je resnični morilec in to lahko dokazem!«

»Vsemogočni Bog,« je vzkliknila Cvetka, malo prestrašena in malo vesela. »Ali ga lahko rešite? oh, ljubi, edini prijatelj!«

Prisrčno se mu je zahvaljevala in stiskala mu je roko. Novica, ki jo je prinesel zvesti, dobri Jurij, jo je premagala.

Soet je vzbrtelo upanje v njenem srcu.

»Da, jaz morem to storiti in bom tudi storil!« je pritrdil Jurij, ki je bil tudi ves srečen, da ji lahko pomaga. »Vam na ljubo,

gospodična Cvetka, bom tudi storil. Takoj jutri pojdem na sodnijo.«

»Kako pa ste to odkrili?« je zajecjala Cvetka, še zmerom vsa zmedena.

»Od gostilničarjeve hčere sem izvedel. Ona mi je to razodela, ker sem jo rešil iz rok grofa Hugona. Ta ji je hotel za večno zamašiti usta, ker mu je grozila.«

Nato je Kolarjev Jurij natanko popisal svoj doživljaj v gozdu in povedal vse, kar je bil slišal iz senčnice.

»Tako je, gospodična Cvetka,« je nadaljeval. »Dokaz je tu, in jaz ne vem, kaj bi ne bil naznanil Hugonu oblastvom. Bodite spet mirni! Jutri bo grof Stanko prost in vse bo dobro!«

Še enkrat ji je stisnil roko in šel. Prateni mož je imel srce kakor zlato. Najbližji bi se bila Cvetka pritisnila na srce dobrega prijatelja in varuha. Čudno pa se ji je zdelo, da je Jurij tako hitro šel od nje. In njegov glas je bil tako mehek in nežen, takoj nato pa je postal oster.

Ko bi bila mogla pogledati v njegovo srce, bi bila videla, da je to zlato srce bilo samo za njo in da se je neprestano bato, da se ne izda.

Cvetka je ostala sama na grobu svoje matere v nočni temni. Čez grobove je šumel veter in zdelo se je, kakor bi se bili duhovi pogovarjali med seboj. Pokleknila je in molila:

»Hvala ti, oče nebeški! Mati, moja dobra mamica, poslušaj me! Ti si slišala njegovo prisego, ko si se poslavljala od tega sveta, ti si naju blagoslovila v svojih zadnjih vzdihljaj-

Napačni račun!

restmi v roku 12 let v enakih letenih obrokih (anuitetah). Rok prve anuitete je 1. novembra 1936, vsake nadaljnje pa 1. novembra naslednjih let

Ureditev dolgov kmetov z nad 50 ha posestva

Kmet, čigar posestvo presega površino 50 ha in rodbinske zadrage, katerih posestvo presega površino 100 ha orne (za obdelovanje sposobne) zemlje, brez ozira na višino skupne zadolžitve nad 500.000 Din po tej uredbi bo plačal svoj dolg na naslednji način: Skupna vsota dolga izračunana kakor zgoraj toda brez kakršnegakoli zmanjšanja, bo razdelila na skupno število ha orne (za obdelovanje sposobne) zemlje in bo dolžnik eni del dolga, ki odpada na 50 ha, odn. 100 ha plačal, če dolg na 1 ha znaša več kot 3000 Din, v teku 15 let, če pa znaša dolg 500—3000 Din na ha, v 10 letih s 4,5% obrestmi, začeti s dnem uveljavljanja uredbe v enakih letnih obrokih, katerih prvi zapade 15. novembra 1936; za dolg, ki odpade na preostali del posestva (nad 50, oz. 100 ha), kakor tudi za dolg, ki je manjši kot 500 Din na ha na skupnem posestvu, ne veljajo predpisi te uredbe.

Kmetijski minister bo v sporazumu z ministrom trgovine in industrije predpisal s pravilnikom, katere parcele se bodo vračunale v površino 50, oz. 100 hektarjev.

Teh terjatev ne bo prevzela Priv. agrarna banka

Do 20. decembra letošnjega leta se mora plačati prvi obrok dolga

Dokler PAB ne ugotovi končnega obračuna obrokov za plačilo denarnih zavodov, se bodo plačila obrokov vršila po začasnem proračunu, katerega bo banka sestavila na podlagi dostavljenih ji seznamov in izkazil od denarnih zavodov te uredbe. V kolikor bodo obroki, plačani od dolžnikov, večji od dolžnih obrokov po končnem obračunu, bo banka vse plačane presežke ali vrnila dolžnikom, ali porabila za plačilo naslednjih obrokov.

Predložitev prošnje za zmanjšanje dolga ne vpliva na redni tok plačil dolžnih obrokov. PAB bo izterjala od odnosnih dolžnikov tudi v primeru predložitve take prošnje one obroke, ki odgovarjajo velikosti njih nezmanjšane dolgovanja s tem, da v kolikor bo sodišče naknadno prineslo zahtevani odlok o zmanjšanju, PAB mora izvršiti nov proračun odplačil in vse preveč plačane zneske mora vrniti dolžnikom ali porabiti za plačilo naslednjih obrokov.

Denarni zavodi morajo ob izročitvi seznamov PAB predložiti tudi izvršen obračun enoletne anuitete na polovico za dolgove pod 25 tisoč Din, za ostale na nezmanjšani znesek dolga.

Letne odplačilne obroke (anuitete) bodo polagali dolžniki PAB po pristojnih davčnih uradah.

Po seznamih, katere bo v to svrhu PAB dostavila vsem davčnim oblastvom, bodo te zadolžile odnosne dolžnike z letnimi obroki in kolikor jih dolžnik ne plača ob prispelosti, te izterjale z izvršbo, računajoč pripadajoče stroške izvršbe po zakonu o neposrednih davkih.

Izterjanje obrokov v polnem letnem znesku kakor tudi izročitev Poštni hranilnici po davčnih oblastih morata biti izvršena popolnoma nadalje do 20. decembra vsakega leta.

Plačila dolgov zasebnim upnikom

Kmetje, obsežni z uredbo, bodo plačali svoje dolge drugim upnikom tako-le:

Dolgovi, ki izvirajo iz nakupa blaga na kredit ali iz obrtniškega posla, se bodo brez zmanjšanja, plačali v roku 12 let v enakih letnih obrokih, počeni s 1. novembrom 1936. Za take dolge ne tečejo obresti.

Dolgovi iz ostalih pravnih odnošajev (to je pri zasebnikih) se zmanjšajo s 50%; tako zmanjšani znesek bo dolžnik, potem ko se mu prištejejo še neplačani obroki in obresti od 20. aprila 1932. do 15. novembra 1936, plačal po odplačilnem načrtu v roku 12 let s 3% obresti v enakih let. obrokih najdalje do

jih in si gotovo slutila, kakšne nesreče in kakšno trpljenje naju čaka. Oh, zdaj pa boš videla z nebes, kako Bog skrbi za trpeče in nedolžne. Veselila se boš sreče svojega otroka. Stankova nedolžnost se bo izkazala.

Počasi se je zravnila. Obrisala si je solze in zaupno je pogledala proti zvezdam. Potolažena in mirna se je napotila domov.

Drugo jutro je Cvetka skoro pozabila da mora iti v mesto k usmiljenim sestram. Toliko je mislila na Stanka, da jo je neprijetno presenetilo, ko jo je prišel iskat župnikov hlapec.

Odit bo morala in Stanko je ne bo našel doma, ko pride. Tu pa ni mogla ostati, ker bi se župnik gotovo čudil, če bi naenkrat izpremenila svoj sklep.

Ločitev od doma ji je bila toliko bolj težka, ker ne bo mogla videti njega, ki ga je tako prisrčno ljubila.

Samo eno je mogla še narediti. V naglici je napisala pismo za Stanka in je pismo izročila hišni gospodinjji. Potem je odhitela z zavitom obleke v župnišče.

Voz je bil že pripravljen in stari župnik jo je pričakoval na pragu.

Razburjena mu je povedala, kar ji je snoči sporočil Kolarjev Jurij. Pazljivo jo je župnik poslušal in je začuden zmajeval z glavo. Zamisljeno se je ozrl proti grofovskemu gradu, ki se je svetil izmed drevja, ko sta se peljala skozi vas.

»Bog bo pomagal, da se vaše upanje uresniči!« je pripomnil starec.

Ko sta prišla v mesto, sta šla takoj s posta-

je v hišo usmiljenih sester. V samostanu podobnem poslopju je vladala sveta tišina.

Cvetka je ostala v čakalnici, župnik pa je šel k prednici. Ni dolgo čakala, da so jo poklicali v sobo, kjer jo je prednica, prijazna stara dama, prisrčno sprejela.

»Pozdravljam vas, otrok!« je dejala prednica. »Slišala sem, da ste sami na svetu. Gospod župnik vas je toplo priporočil in hočem vam postati druga mati.«

Ganjena se je Cvetka priklonila in poljubila roko častitljivi prednici. Stara dama pa je potegnila objokano Cvetko k sebi in jo materinsko poljubila na čelo.

Župnik se je poslovil zadovoljen, ker je vedel, da je Cvetka v dobrih rokah.

»Kakor hitro se kaj zgodi, vas obvestim,« ji je pri odhodu obljubil glede Stanka.

Še tisti dan so Cvetko preoblekli v bolniško sestro.

Ker se je hotela ogniti vsemu zasledovanju, je prosila sestro prednico, naj jo pošlje h kakšnemu boljšemu bolniku na deželo.

Precej dolgo je čakala, da je bila njena prošnja uslišana. Nekega dne pa jo je prednica le poklicala k sebi in jo vprašala, ali ne bi hotela iti v neko graščino ob meji, odkoder ji je pisal neki grof, da je hudo bolan in da želi dobre postrežnice.

Cvetka se ni dolgo pomišljala in je pristala na to ponudbo.

Lepega dne se je z vlakom odpeljala. Vožnja je bila zelo dolga, naposled pa je le prišla na cilj.

Grad, kamor je mislila iti, je bil daleč od postaje, kjer jo je čakal voz. Tri ure so se vo-

zili, preden so prišli do gradu. Naposled pa so se iz gozda pokazali njegovi vitki stolpi.

Dvorane so bile temne. Stene so bile okrašene s starim orožjem in oklepi.

V gradu ni bilo dosti služabnikov. Razen stare hišnice ni videla Cvetka nobene druge ženske. Ljudje so prebivali samo v enem delu gradu. Stolpi in prizidki so bili prazni in zaklenjeni.

Zvečer je šla na vrt, ki je bil okoli in okoli obzidan. Tam so rasla mogočna, senčnata drevesa. Skrivnostno tiho je bilo povsod.

Iznenada pa se je začel pretresljiv kljč skozi tišino. Prestrašena se je Cvetka ozrla na okna, pa ni nikogar zagledala. In vendar je prihajal tožec, zamolkel glas od nekod za zidovjem.

Cvetko je izpreletelo, da je naglo zbežala z vrta. Neko skrivnost so imeli na tem gradu, a Cvetka se ni upala vprašati nadzornika ali kateregakoli izmed služabnikov. Vsi ti ljudje so bili tako tihi in odurni.

Pri večerji je Cvetka povedala hišnici Barbari, kaj je slišala na vrtu.

Starka jo je mračno pogledala in jo posvarila:

»Tja ne smete iti nikoli več! Sicer se pa čudim, da niso bila vrata zaklenjena!«

»Ali je gospod markiz zmerom živel v taki samoti?« je radovedno izpraševala Cvetka.

»Ali nima nič otrok in drugih sorodnikov?«

»Otrok nima, pač pa nečaka, ki mu je ime Klemen Rochefort. Tega zdej ni tukaj, pač pa ga pričakujemo v prihodnjih dneh.«

Ko je Cvetka zaslišala to ime, se je sklonila nad krožnik, da bi zakrila svoj strah.

Klemen Rochefort! To je tisti, ki je pahnil

15. novembra. Prva anuiteta se mora plačati 15. novembra 1936.

Dolžniki kmetje iz tega člena ne uživajo zaščite po uredbi, če so v boljšem gnotnem položaju kot njih upniki. V primeru spora odloča za dolžnika krajeno pristojno okrajno sodišče.

Vsa obstoječa dolžniška izkazila za dolgo po tej uredbi se morajo zamenjati z novimi obligacijami dolžnikov na znesek dolga, ki je določen po predpisih tega člena. Ta zmenjava se bo vršila pod občinsko upravo, ki je pristojna za dolžnika, po formularju in postopku, ki bo predpisan s pravilnikom ministrstva pravde v sporazumu z ministrstvom trgovine in industrije ter kmetijskim ministrstvom.

Kedaj more upnik zahtevati nad polovico dolga, kedaj dolžnik še večji odpis

Upnik, ki smatra, da je njegov dolžnik, zmožen plačati več kakor 50% svojega dolga, lahko v roku enega leta od dneva, ko stopi ta uredba v veljavo, potrebnimi dokazili zahteva od pristojnega okrajnega sodišča, da zmanjša ali popolnoma razveljavi zmanjšanje.

Dolžnik, ki dokaže, da ni v stanju plačati niti 50% svojega dolga, al dokaže, da je pred 20. aprilom 1932 za ta dolg plačal odušne obresti, more v roku leta dni od dne uveljavljanja uredbe zahtevati od pristojnega okrajnega sodišča, da se mu dolg zmanjša tudi nad 50%.

Izterjevanje obrokov po novi uredbi

Ako dolžnik ne plača svojega doselega obroka po uredbi, izvzemši primere elementarnih nezgod, zaradi katerih je bil oproščen plačanja davkov, doseže upnik pravico, da takoj doseže plačilo celokupnega ostanka dolga po redni sodni poti; v kolikor je dolg zmanjšán po predpisih uredbe, je dolžnik dolžan plačati ostanek zmanjšane dolga.

Kadar terja izplačilo dospelih obrokov davčna uprava, izvedla rubežen premičnin dolžnika. Ako rubežen ne da nobenega ali da nepovoljen uspeh, bo davčna uprava na

podlagi potrjenih izvlečkov svojih knjig zahtevala od pristojnega sodišča prodajo dolžnikovih nepremičnin.

Dolgovi umrlega dolžnika se morejo plačati iz zaostalih zapuščinskih nepremičnin kakor tudi iz ostalih nepremičnin.

Predpis uredbe se ne morejo s pogodbo spreminjati na škodo dolžnika.

Ako so med dolžnikom in upnikom dogovorjene glede roka obresti ni drugo za dolžnika ugodnejši pogoji od teh, ki jih določa uredba, potem ostanejo v veljavi dogovorjeni pogoji.

Dolžnik more pred potekom roka položiti dobisi en ali več obrokov ali pa izplačati ves dolg.

Dolgovi kmetov, ki skupno niso večji ali po izvršenem zmanjšanju ne bodo večji od 500 Din, se morajo plačati v dveh enakih letnih obrokih.

Dolžnik-kmet, ki je po 20. aprilu 1932 od tujil ali obremenil svoje premoženje z namenom, da oškoduje svojega upnika, kakor tudi vsaka oseba, ki je z namenom, da je sebi ali komu drugemu pridobil v nasprotju s predpisi te uredbe kakšno korist, se kaznuje — v kolikor to dejanje ne bi bilo občutnejše kaznivo, po kazenskem zakoniku z zaporom do 6 mesecev in denarno do 10.000 Din; tak dolžnik izgubi vse pravice do olajšav po tej uredbi, v kolikor bi nanje imel pravico. Razen tega ga zadenejo posledice po zakonu o nobljanju pravnih dejanj izven konkurza. Ravno tako zgubi te olajšave tudi njegov svetovalec in pomagač, če sta kmeta v smislu uredbe.

Vsi posli, sodna dela in vse listine po tej uredbi so oproščeni vseh taks, razen taks na pritožbo okrajnemu sodišču.

Politični pregled

V Španiji je položaj še vedno nejasen. Državlanska vojna se nadaljuje z vso krutostjo. Zahtevala je doslej že nad 100.000 žrtev. Uporniki so zadnji teden dosegli znatne uspehe ter zavzeli več važnih postojank, med njimi sloviti grad Alcazar, in se obroč

okrog Madrida vedno bolj zožuje. V Londonu zaseda poseben mednarodni odbor, kateremu se je sedaj priključila tudi Portugalska, ki se prizadeva, da bi se španske zmede ne razširile tudi na druge države.

Najvažnejši dogodek preteklega tedna je pa prizadevanje za izenačenje vrednosti denarja. Pobudo za to je dala Francija, ki je razvrednotila svoj frank za 30 odstotkov. Franciji so sledile tudi Švica, Nizozemska, Grčija, Belgija in Rusija. eVrjetno je, da bodo sledile njihovem zgledu tudi druge države. S tem se bo olajšala mednarodna izmenjava blaga in bodo odpadle razne omejitve, ki so ovirale mednarodno trgovino. Jugoslavija bo zaradi znižanja vrednosti francoskega in švicarskega franka prihranila pri svojih inozemskih dolgovih okroglo 2 in pol milijardi Din. Kakor zatrjuje finančni minister, dinar s tem razvrednotenjem ne bo prizadet.

V Zenevi so imeli hud teden. Italija je zahtevala, naj se Abesinija črta iz Društva narodov, to pa je z veliko večino zavrnilo italijansko zahtevo. Abesinija ostane še nadalje član Društva narodov, Italija pa grozi zato s izstopom. Veliko pozornost je vzbudil predlog ruskega zunanjega ministra Litvinova, ki je predlagal sklicanje nove svetovne konference. Tudi angleški zunanji minister Eden je zahteval revizijo mirovniških pogodb.

V Abesiniji je začelo zopet vreti. Dolgotrajno deževje je porušilo mnogo cest, ki so jih Italijani zgradili, kar zelo otežkuje gibanje njihove vojske. Abesinci zopet napadajo in se razvija ogorčena četaška vojna.

V našoj notranji politiki je vsa pozornost osredotočena na občinske volitve. Preteklo nedeljo so se vršile občinske volitve v moravski banovini. Kakor je bilo pričakovati je dobila JRZ večino občin. JNS so sicer prerokovali polom, dobila pa je prenetljivo veliko glasov in lepo število občin. Poleg nje so dosegli znatne uspehe borbaši, združena opozicija pa se ni posebno dobro odrezala. Staroradikali Ace Stanojeviča so dobili le tri občine. V velikem delu dravske banovine bodo občinske volitve 25. oktobra in so naši ljudje že pridno na delu, da se spet uveljavijo.

njenega očeta v nesrečo. In kmalu bo prišel sem in bo prebival z njo pod isto streho! Ali ne bo spoznal v njej hčere tistega moža, ki ga je uničil, ko bo slišal njeno ime?...

Že prvo noč, ki jo je Cvetka prebila na gradu, je odkrila nekaj strašnega.

Zaradi razburjenja ni mogla zaspati. Po ušesih so ji še zmerom doneli tožeči glasovi, ki jih je slišala. Menda ni bil samo nočni veter, ki je zavijal po samotnih hodnikih, morda je bil res človeški glas, ki je obupno klical na pomoč?

Cvetko je nekaj priganjalo, da se mora sama prepričati o tem. Iznova se je oblekla in stopila na hodnik.

In res! Zdaj je razločno spoznala človeške glasove. Premagala je strah, ki jo je obšel in šla po hodniku s svečo v roki.

Na velikem grajskem stolpu je udarila ura polnoči. Ko je potihnil zadnji udarec, je zavladala grobna tišina. Tudi tožeči glasovi so v trenutku umolknil.

Cvetka je obstala kakor prikovana.

Toda neko čustvo, ki je bilo močnejše kakor njen strah, jo je gnalo dalje. Prišla je v prazen prostor, kjer je opazila samo vrata. Odprla jih je in prepil je ugasnil svečo. Vendar ni bilo temno okoli nje. Z utripajočim glasom je stopala dalje, dokler ni prišla v okroglo, veliko dvorano.

To je bila nekakšna rotunda in nad njo se je visoko dvigala okrogla streha. Okoli in okoli so bile galerije. Na sredi je visela od stropa svetilka, ki je razsvetljevala dvorano.

Cvetka je prišla na galerijo. Pogledala je dol in opazila neko bitje, ki se je tam pre-

mikalo. Ali je bil človek? Zdaj je prišla čisto pod luč.

Da! To bitje je bila ženska, blede ko strah, in oblečena v dolgo, črno obleko.

Jetnica? — Nedvomno je bila ta ženska jetnica. — Vila je roke in stokala, da bi se je bile morale gole stene usmiliti.

Cvetki se je jetnica smilila do srca.

Razkrila je veliko strašno skrivnost tega gradu! Kdo je ta nesrečnica?

Tedaj je iznenada nekdo položil od zadaj roko na njeno ramo.

Prestrašena se je Cvetka obrnila in pridušeno kriknila.

Pred njo je stal velik, temno zroč mož, ognjen z lahkim popotnim plaščem. Imel je črno brado, njegov obraz pa je bil ponosen in zapovedovalen. Svetle oči so se tako grozeče bliskale, da je Cvetka vztrepetala.

»Kaj iščete tu?« jo je osorno vprašal in jo še močnejše prijel za roko. »Kako ste prišli sem?«

Tako ostro jo je gledal, kakor bi jo hotel z očmi prebosti. Ko pa je natančneje pogledal blede Cvetkin obraz, je z začudenjem izpustil njeno roko.

Tujec se je obrnil proti vratom, odkoder je bila Cvetka pršla na galerijo. Tam je stal molče in nepremično star mož v obleki grajskih služabnikov.

»Blaž,« ga je kratko vprašal plemeniti tujec. »Ali je to nova strežnica gospoda marčija?«

»Da, milostljivi gospod!«

»Ali boste zdaj odgovorili na moje vprašanje?« se je tujec spet obrnil k Cvetki. »Kako ste prišli sem in zakaj zasledujete tajnosti tega gradu?«

»Ničesar nisem zasledovala!« je odvrnila Cvetka, ki se je bila med tem opogumila. »Zaslišala sem klice na pomoč in sem šla za temi klici.«

»Kako pa ste prišli sem?«

»Vrata so bila odprta.«

»Kaj?« se je raztogotil tujec nad služabnikom. »Tako izpolnjuješ dolžnosti?«

»Milostljivi gospod« se je opravičeval sluga, »samo za nekaj trenutkov sem šel stran, ko sem zaslišal vaše znamenje.«

Tujec se je spet obrnil k Cvetki in jo ostro premeril, ne da bi vedel, kaj naj z njo stori. Cvetka je bila v njegovi oblasti in dobro je vedela, da je v veliki nevarnosti, ker je odkrila to skrivnost. Vendar je molčala.

Toda nazadnje se ni mogla več premagati. Uboga jetnica se ji je preveč smilila in zato je vzkliknila:

»Našla sem to nesrečnico in zdaj lahko zahtevam od vas pojasnila, kdo je in zakaj ste jo zaprli.«

»Molčite!« je osorno velel tujec. »Na to vprašanje vam ne bom odgovoril.«

Preden je mogel še kaj dodati, se je začul strašen krik iz globine. Jetnica je bila zaslišala glasove in zagledala človeške postave na galeriji.

»Ali si že spet tu, zločinec,« je kriknila. Ali si me spet pršel mučit, ali me pa misliš nanosled rešiti iz tega groba?«

Ko je tujec zaslišal ta obupni krik, se je samo zaničljivo nasmehnil. Cvetki pa so ti glasovi predrli srce.

»Za božjo voljo! S čim se je ubožica pregrešila, da ravnote tako kruto z njo? Če imate človeško srce v prsih, se je usmiliti,« je poprosila.

Mladinski delovni odbor JNS za Slovenijo

V soglasju s predsedstvom banovinskega odbora. JNS je bil osnovan mladinski delovni odbor, ki si je postavil nalogo, da organizira v smislu strankinih pravil mladino JNS na področju dravske banovine. Odbor sestavlja: predsednik inž. J. Rus; podpredsednika dipl. fil. Viktor Hrovatin in abs. iur. Boris Kalan; tajnika abs. iur. Andrej Uršič in abs. iur. Dušan Vargazon; blagajnik abs. iur. Dušan Verbič. Odborniki so inž. S. Zajec, dr. Ahčin, dr. M. Zajec, mag. ph. Albin Podvršič, abs. iur. Rudolf Zorc, cand. iur. Stane Klemenc, cand. iur. Albert Heric; revizorja; abs. iur. France Artnak in abs. iur. Franjo Bradáč.

Iz gibanja JNS

V Bosni je bilo zadnje dni ustrnovljenih ter obnovljenih več občinskih organizacij JNS. Na sestankih in številnih konferencah, na katerih so govorili senator dr. Glušac ter narodni poslanci Milan Božić, Vojko Ristić in Ante Čovrač se je obravnavalo tudi vprašanje občinskih volitev v drinski in vrbaski banovini. Z oktobrom prične izhajati v Zagrebu list »Jugoslovenske novine«, ki jih bo izdal drugi podpredsednik JNS g. Juraj Demetrović.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

Na zadnjem mariborskem živinskem sejmu so plačevali: debele vole 4 do 4.50 Din, poudbele 3.40 do 3.90, plemenske 3.50 do 5, bikke za klanje 3 do 3.50, debele krave 2.50 do 3.25, plemenske krave 3 do 3.50, krave klobasnice 2 do 2.25, molzne krave 2.25 do 3, breje krave 2.75 do 3.50, mlada živina 3.50 do 4, teleta 5 do 6 Din za kg žive teže.

SVINJE. Na zadnjem mariborskem sejmu so bile naslednje cene: 5 do 6 tednov stari prasci 70 do 110 Din, 7 do 9 tednov stari 135 do 160, 3 do 4 mesece stari 170 do 240, 5 do 7 mesecev stari 250 do 360, 8 do 10 mesecev stari 370 do 550 in 1 leto stari 560 do 920 Din. Cene svinjam pa so bile za kg žive teže 6.50 do 8 Din in za kg mrve teže od 9 do 10 Din.

V polnočni tišini je rotnica slišala in razumela vsako besedo. Mirno je poslušala, dokler ni nehal govoriti mehki deklinski glas, potem pa je proseče dejala:

»Kdo je tu? Kdo mi prihaja na pomoč? Poslušaj me, usmiljena sestra, ki naj te Bog blagoslovi. Poslušaj, kaj delajo ti hudobneži z mano. Kamni v moji ječi bi se me usmili. Jaz sem...«

»Možji je zakrčal tujec in stopil k ograji galerije. »Še eno besedo izpregovori, pa vržem še to dekle k tebi!«

»Satan peklenški« je sirota preplašeno kriknila.

Osorni mož pa je Cvetko surovo prijel in ji ukazal:

»Ven se poberite!«

Nič ji ni pomagalo, da se je branila. Kmalu so se zaloputnili galerijska vrata za njo. Še en obupen v srce segajoč klic se je zaslislal, potem pa ni več nič več čula.

Sluga je šel za njo in zaklenil vsa vrata. Cvetka je bila vsa prestrašena in zakrčala je, da je odmevalo po samotnih grajskih hodnikih.

»Pomagajte!«

A tujec ji je takoj z roko zamašil usta in odločno velel:

»Tiho! Drugače ste izgubljeni!«

Obrnil se je k slugi in vprašal:

»Blaz, kje prebiva ta oseba?«

»Tu, milostni gospod!« je odgovoril sluga in odprl vrata Cvetkine sobe.

»Tu ne smete več ostati,« je odvrnil tujec. »Spredaj, v glavnem poslopiju poišči primereno sobo za sestro!«

»Dobro, gospod grof.«

Ko je Cvetka slišala ta odgovor, je vztre-

VINO. Mošt portugalke in drugih zgodnjih sort je že v prometu in se toči portugalčin mošt tudi na deželi. Kvaliteta ni slaba, ker je k zadostni dozoritvi mnogo pripomogel lep september. Vsebinska sladkorja je znašala 17 do 19% pri grozdju, branem okrog 20.—22. t. m. Cena je različna ter se giblje med 4—5 Din pri producentu. Količina je povprečno za polovico manjša od prošlega leta. Na Dolenjskem in Bizelskem je večja kakor v ostali Štajerski. Zanimanje za novi mošt pa ni posebno živo in zaostaja za prejšnjimi leti. Je to tudi znamenje slabših konzumnih razmer. Mošti iz južnih krajev iz Dalmacije, Banata, Srbije so seveda cenejši in gredo po kvaliteti od 1 do 1.50 Din. Pa tudi teh ne gre pri nas mnogo v promet, ker so domači mošti prijetnejši. Začoge starega vina so se znatno skrčile.

Vrednost denarja

Zaradi zmede s francoskim frankom niso določevale te dni naše borze cen tujemu denarju.

Vojna škoda je nekoliko popustila se je trgovala po 361 do 362 dinarjev, investicijsko posjilo pa po 84 Din. Avstrijski šilingi so bili v zasebnem kliringu po 8.50 Din, a nemški klirinški čeki 13.65 Din.

Sejmi

4. oktobra: Turnišče, Bitnje;
5. oktobra: Hodoš, Konjice, Kostanjevica, Litija, Začec, Jurklošter, Gornji Logatec, Jesenice na Gor., Kranj, Ormož, Slivnica pri Celju, Sloven Gradec;
6. oktobra: Pišec, Metlika, Sv. Helena v Rovtahu, Horjul, Zagorje;
7. oktobra: Motnik, Ponikva, Zdenska vas;
8. oktobra: Begunje pri Cerknici, Rakičan, Sodražica, Toplice na Dol.;
9. oktobra: Šmarjeta pri Rimskih toplicah;
10. oktobra: Rajhenburg, Vuzenica, Polčane.

Drobne vesti

— **Vlagatelji ne izgube ničesar zaradi kmečke zaščite!** Z ozirom na razne neosnovane govorice, ki se širijo o odpisu kmečkih dolgov opozarja Zveza jugo slovenskih hranilnic v Ljubljani, da ne grozi vlagateljem, da bodo odpisali svojim kmečkim dolžnikom narnih zavodov nobena nevarnost niti delne.

ga odpisa vlog, ker bodo vsi denarni zavodi, ki bodo odpisali svojim kmečkim dolžnikom del njihovih dolgov, prejeli od države odškodnino za vse odpise, za katere ne bodo zadostovale njihove rezerve pri bankah pa še polovica delniške glavnice. Zato nova uredba o ureditvi kmečkih dolgov sploh ne dopušča niti najmanjšega odpisa v škodo vlagateljev.

— **50 milijonov škode zaradi stavke v tekstilni industriji.** Stavka delavstva tekstilne industrije v dravski in savski banovini je prinesla seveda ogromno škodo podjetjem in delavstvu. V dravski banovini, kjer je zaposlenih v tekstilni industriji nad 14.000 delavcev, je trajala stavka povprečno 18 dni in škoda znaša nad 35 milijonov Din. V savski banovini je stavkalo 10.000 delavcev in škoda znaša okrog 15 milijonov Din. Skupna škoda stavke v tekstilni industriji znaša torej 50 milijonov Din.

— **Pogodba med Italijo in Jugoslavijo podpisana.** Preteklo soboto sta Jugoslavija in Italija podpisali dogovor o trgovinski izmenjavi in o likvidaciji jugoslovanskih klirinških terjatev. Pričakovati smemo, da bo trgovina z Italijo spet oživela.

— **Naši lesni industriji se obetajo boljši časi.** Odkar so prenehale sankcije proti Italiji gre vedno več našega lesa v Anglijo, tako da je zavzela Anglija prvo mesto v izvozu našega lesa. Nji sledi Južna Amerika, Španija, Francija, Egipt, Palestina in severne države Afrike. Angleški trgovci so zadovoljni s kakovostjo in cenami našega lesa. Dela se na to, da bi bilo vse angleško tržišče preskrbljeno z našim lesom. Angleško tržišče rabi mesečno 30 do 40 tisoč kubikov lesa. Tudi trgovinska poganja z Italijo so bila za našo lesno industrijo sedaj ugodno zaključena in vse kaže, da bo vsaj nadhujše krize v tej važni panogi našega gospodarstva kmalu konec.

— **Sladkor za čebele brez trošarine.** Finančni minister je izdal sklep, da se čebelarstvom in posameznim čebelarjem, ki niso člani zadrug, sme izjemoma za 1936-37 izdati že meseca septembra dovoljenje za nakup sladkorja brez plačila državne trošarine za prehrano čebel, in sicer največ do 5 kg sladkorja za vsak panj. Dovoljenja na podlagi vloženih prošelj čebelarstvih zadrug in posameznih čebelarjev bodo izdajala finančna ravateljstva.

videli v rotundi, je res pomilovanja vredna, toda storili ji nismo nič hudega.

»Ne? In vendar imate ubožico zaprto?«

»Prisiljeni smo biti! Že dosti nesreče je naredila in zato jo moramo strogo varovati. Sicer pa ne ve, kaj dela in njenim besedam ne smete verjeti!«

»Ali je sirota blazna?« je presenečeno vprašala Cvetka.

»Da, blazna!« je hladno pritrdil Rochefort. »To vam bo potrdil tudi moj sluga ali pa tisti nadzornik, — sploh vsi, ki so tu na gradu. Nimate vzroka, da bi se zanjo brigali.«

»Kdo pa je ta sirota?«

»Sorodnica. Toda to je naša družinska zadeva, ki vas nič ne briga,« je odvrnil Rochefort. »Zato vam svetujem, da z markiem ne govorite o njej. To bo v vašo korist, kajti marki se zelo ujezi, če sliši kaj o njej. Če bi bilo vse po njegovi volji, nje ne bi bilo več.«

Cvetka ni ničesar odgovorila, toda Rochefortovemu pojasnilu ni verjela. Če bi bila zaprta ženska res blazna, je ne bi bilo treba tako skrivati. In zakaj ni Rochefort dovolil, da bi jo bila poslušala? Zakaj ji je žugal in zahteval od nje, naj molči?

Vsa ta vprašanja so jo vznemirjala. Ne, na to skrivnost ne pazijo tako brez vzroka. Nekaj strašnega mora tičati za njo. Ali je ona poklicana, da reši nesrečno žrtev strašnega zločina?

Vsa v strahu je Cvetka gledala grofu Rochefortu v obraz in zdelo se ji je, da bere na njem vse mogoče hudobije. Saj ji je bilo že znano, da je ta človek brezvesten zločinec. Saj je bil on tisti, ki je okrutno pahnil njene-

petala. O, to je grof Rochefort, si je mislila in še bolj se ga je začela bati. Nehote ji je ušlo z jezika zasovraženo ime.

»Kaj? Poznate me?« jo je grof vprašal in jo strogo premeril. »I, saj ste morali slišati, da so govorili o meni. Zdej vsaj veste, kdo sem. Od vašega nadaljnjega vedenja je odvisno, kako bom ravnal z vami.«

S temi besedami jo je potisnil v sobo, kjer je med tem sluga prižgal luč. Sluga je šel. Cvetka pa je ostala sama z grofom. Sedla je onemogla na stol, grof pa se je široko postavil pred njo. Prekrižal je roke na prsih in gledal Cvetki ostro v oči, kakor bi hotel videti v dno njene duše.

»Vi ste torej usmiljena sestra? In ste šele od včeraj za strežnico pri gospodu markiju?« je dejal. »Radovednost vas je gnala tako daleč, da ste izvedeli za skrivnost, ki mora ostati ta na. Ne motite me. Razumeti morate, da zahtevam jamstvo, da boste res molčali.«

V Cvetkinem srcu sta se upirala strah in upornost. Smilila se ji je nesrečna ujetnica, ki ji ni mogla pomagati. Zato je odločno in pogumno dejala:

»Slučajno sem zvedela vašo skrivnost, toda nase ne maram prevzeti nobene krivde.«

»To se pravi, da ne mislite molčati?«

»Kako bi mogla molčati? Vse bom povedala gospodu markiju!«

Rochefort se je surovo zasmel in zaničljivo rekel: »Če mu boste to povedali, ne bo izvedel ničesar novega.«

»Kako? Marki to ve? In on nisti, da uboga nesrečnica toliko trpi? Moj Bog, med kakšne ljudi sem zašla!«

»O tem vam ni treba premišljati. Stvar ni takšna, kakor se vam zdi. Ženska, ki ste jo

DOPISI

JESENICE. (Smrtna kosa). Po dolgotrajni bolezni je v 62. letu starosti preminil g. Alojzij Tratnik, bivši delovodja električnega oddelka Kranjske industrijske družbe na Jesenicah. Pokojni je že leta 1889 kot mlad fant začel delati v tovarni. Sprva je bil navaden delavec, kasneje pa se je povzpел do električarja. Kot poznejši delovodja električnega oddelka je vzgojil lepo število domačih električarjev, ki delajo zdaj pod strokovnim vodstvom na največjem električnem omrežju na Gorenjskem. Bodi mu ohranjen blag spomin, hudo prizadetim svojcem naše iskreno sožalje.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU. Preteklo nedeljo je bilo v Križevcih zborovanje čebelarjev ljutomerskega sreza. Zbor je vodil podpredsednik križevske podružnice g. Magdič. Zborovalci so glede na slabo letošnjo ajdovo pašo določili, da se prodaja 1 kg ajdovca za 13 Din. naslednja točka dnevnega reda je bila pogovor o anketi, ki se je vršila glede naredbe za ajdovo pašo v Ljubljani in pogovor o zamisli novih pasišč. Obe poročili je podal šoški upravitelj g. Belec in so mu zborovalci sledili z velikim zanimanjem. Pri zamisli o novih ajdovih pasiščih so se zborovalci pritoževali, čemu niso pri komisijskem ogledu sodelovali domače podružnice in zastopniki domačih občin. Zaradi tega se bodo ob pravem času pritožili.

MARENBERG. (Slaba letina.) Letošnje leto je za našega kmeta in kočarja zelo slabo. Poljskih pridelkov, kakor krompirja, fižola in zelja je zelo malo. Posebno slabo je obrodilo letos žito, ki ga je polovico manj, kakor lani. Tudi sadja ni nič. Spomladi je drevje krasno cvetelo in je bilo mnogo upanja, da bo letos zelo mnogo sadja, a sedaj ga ni. Tako je sedaj na jesen, ko bi moral kmet pospraviti svoje prirodne darove, razočaran in že obupuje, da bo moral preko zime zelo štediti, da spomladi ne bo lačen. Drugi posestniki imajo vsaj hmelj, ki je letos dobro obrodil, kmet in kočar pa gledata skozi prste in ne vesta, kako bosta plačala davke.

Sv. MIKLAVŽ PRI ORMOŽU (Smrtna kosa). Nedavno smo pokopali v Zagrebu g. Heleno Puklavčovo, rojeno Zorjanovo od Sv. Miklavža pri Ormožu Raina je zaradi porod-

nih posledic morala zapustiti svojega dobrega soproga g. Jožefa in dve nedoletni hčerki. Na njeni zadnji poti smo jo spremljali številni sorodniki, prijatelji in znanci, a železniška godba Društva sv. Roka ji je igrala lepe žalostinke. Ob grobu se je od rajne poslovil njen brat g. Franc Zorjan z lepim govorom, ob katerem so bile solzne vse oči. Bodi ji blag spomin, žalujočim pa naše iskreno sožalje!

Domače novosti

* **Kraljica Marija z materjo v Splitu in Kotorju.** Te dni sta prispeli v Split Nj. Vel. kraljica Marija in romunska kraljica mati. — Splitsko prebivalstvo ju je viharno pozdravljalo. Iz Splita sta se odpeljali v Dubrovnik ter nato nadaljevali vožnjo v Kotor in Milocer.

* **Uradne ure na poštah.** Skrajšanje dosedanjega 8-urnega poslovanja na poštah s strankami na 7-urno poslovanje: od 8. do 12. in od 15. do 18. velja za vse leto, ne samo za poletni čas.

Povest »Zarečani« od Ivana Albrehta, ki bo koncem oktobra izšla v **Vodničovi družbi**, se godi v polpretekli dobi na našem Krasu, kjer se v borbi za zemljo in lubezen kreše značaki. Knjiga je pisana izredno živo in je nedvomno najboljšo pisateljevo delo. Ljubitelji lepe knjižne vrljanite se v naši ljudski knjižni družbi.

* **Državni upokojenci** se opozarjajo, da po določilih čl. 30. Uredbe o osebnih in rodbinskih dokladih iz leta 1935 ni treba s »Priavo« za prejemanje te doklade, ki jo morajo vsi državni upokojenci predložiti finančni direkciji v Ljubljani v prvi polovici meseca oktobra, prilagati **dokaze oblastev** glede dejstev, navedenih v prijavi. Vsak je sam odgovoren za podatke v prijavi s posledicami, navedenimi v členu 31 te uredbe. Odpadejo torej **potrdila davčnih oblastev**, kakor tudi **podpisa dveh državnih uradnikov** (upokojencev), ki jamčita za pravilnost nekaterih navedb, kar vse je bilo prej predpisano. Finančna direkcija je že v časopisih uradno razglasila, da lahko vsak poda prijavo v obliki navadne vloge, ker oblika prijave po čl. 29 ni predpisana **mora na odgovarjati predpisom šte-**

nov 29 do 31 te uredbe. V svrhu olajšave je Društvo drž. upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani založilo obrazec take prijave, ki odgovarja vsem omenjenim predpisom s potrebnimi navodili vred, tako da je vsak obvarovan nadaljnjih neprilik in nevšečnih posledic. Če se natančno ravna po navodilih in vsebini te tiskovine. Ker vsebuje prejšnja tiskovina določila, ki niso več veljavna, je stari obrazec neraben in **nepriporočljiv**.

* **Plačevanje občinskih doklad z žitom.** Finančni minister je dovolil, da lahko občinske uprave sklenejo, da se plačujejo do konca leta 1935 zaostale občinske doklade z žitom. Žito mora ustrezati borznim pogojem in cene določa banska uprava na predlog občin, vpoštevajoč krajevne prilike in druge okoliščine, ki bi utegnile vplivati na cene. Banske uprave bodo tudi določile kraje za zbiranje tega žita in čas, ko se bo žito sprejemalo in dovoljevale način prodaje. Dolžnik nima pravice do plačila za prevoz in spravljajanje žita. Tudi občinske komisije, ki bodo imele opraviti tem žitom, nimajo pravice do dnevnic ali posebnih nagrad.

* **Lastniki orožja** so dolžni do konca septembra poravnati predpisano banovinsko takso za orožje, ki znaša 50% od državne takse. Pri plačilu je potreben orožni list.

Opomin zamudnim naročnikom

Pred kratkim časom smo poslali položnice onim naročnikom, ki na naročninah še kaj dolgujejo. Od tedaj jih je nekaj storilo svojo dolžnost in naročnino poravnalo, vendar jih je ostalo še dosti, ki stoje od strani in čakajo in od dne do dne odlašajo. Naj se zganejo tudi ti, ker neplačanje naročnine bi značilo izkoriščanje lista in take sramote si noben zvest naročnik »Domovine« ne sme naprtiti. »Domovina« stori svojo dolžnost, saj nudi svojim prijateljem in prijateljicam mnogo koristnega in zabavnega, zato morajo tudi naročniki brez oklevanja snovati svoje obveznosti do nje. Kdor je položnico zgubil ali se mu je pokvarila, naj piše na upravo lista, ki mu bo nemudoma poslala drugo.

Uprava »Domovine«

ga očeta v nesrečo in sramoto. On je bil tako okrutec, da je uničil njenega očeta!

Grof je ni poznal in ni slutil, kdo je ona. Opazoval jo je in njena lepota ga je zelo prevzela. Toda poleg občudovanja in poželjivosti se je videlo na njenem obrazu še nekaj drugega. Nekakšen nemir, kakor bi se bil izpraševal, kje in kdaj je videl ta obraz? — Toda odgovora ni dobil. Po kratkem molku je iznova začel.

»Molčite? Upam, da ste dovolj pametni in da si ne boste s kakšno neumnostjo nakopali na glavo nesreče. Dokler ste tu na gradu, ne smete govoriti o blazni ženski. To vam prepo- vedujem v imenu svojega strica. Odtod tudi ne smete poslati nobenega pisma, ki ga ne bi jaz prej prebral.«

»Nimate pravice, da bi mi ukazovali take reči, mu je segla Cvetka v besedo.

»In vendar boste morali tako delati«, je hladno odvrnil Rochefort.

»Nikoli! Še jutri pojdem z gradu!« je nepremišljeno dejala Cvetka.

»Ali res mislite, da bo to mogoče?« je porgljivo odvrnil grof. »Ne, lepa gospodična. Tega, kar ste tu zvedeli, ne boste nikomur povedali. Nikar ne mislite, da se midva — stric in jaz — česa bojiva! Samo zato nama gre, da ne pride skrivnost v javnost.«

»Ali me mislite tu obdržati ujeta?« je vzkliknila Cvetka in planila prestrašeno kvišku.

»Ne, ostali boste strežnica mojega strica in prosti boste!« je mirno odgovoril Rochefort. »To pa samo tako dolgo, dokler boste znali molčati. Če pa bi se poskusili približati

blazni ženski, ali pa zbežati, — potem bi se to utegnilo nesrečno končati.«

Po teh besedah je grof šel in jo zaklenil v sobo. Cvetka je bila zaklenjena, ujeta, kakor sirota v rotundi.

Strasen strah se je je polastil in ji veleval, naj gre stran od te hiše. Skočila je k vratom, jih hotela odpreti in klicala je na pomoč. Zastonj! Nihče je ni slišal, nihče ji ni prišel na pomoč.

Počasi se je pomirila in začela premišlje- vati. Sklenila je, da ostane tu in misel na očeta ji je dala novega poguma. Upala je, da bo tu odkrila dokaze njegove nedolžnosti. Njena dolžnost je, da reši očeta sramote in da mu vrne dobro ime.

Morda ji bo lahko pomagala nesrečna uiet- nica? Kar iznenada jo je obšla ta misel. Skle- nila je, da mora priti do jetnice in z njo go- voriti.

Tedaj so se odklenila vrata. Rochefort je spet prišel, sluga pa je ostal na pragu. Pod pazduho je nesel zvito vrv. Kaj naj to pome- ni? Vse je kazalo, da se bo Cvetki zgodilo ne- kaj hudega.

»V tej sobi ne morete ostati!« je dejal Ro- chefort, ko je vstopil. »Pojdite z menoj!«

»Kam?« je boječe vprašala Cvetka in se umaknila nazaj.

»Boste že videli?«

S temi besedami jo je prijel grof za roko in jo potegnil za seboj.

Ali je mislil zapreti tudi Cvetko v rotundo k ubogi jetnici?

X.

NEVARNOST

Na gradu Strmcu se je začelo novo življe- nje. Stari grof je umrl brez oporoke in ker je bil najstarejši sin Stanko zaprt ter obto- žen umora, je prevzel Hugo gospodarstvo. Hugo se je obnašal tako, kakor bi se ne bilo moglo nič več izpremeniti. Trdno je bil pre- pričan, da bo Stanko zaradi umora obsojen.

Hugo je bil edini, ki si je to želel. Nihče ga ni maral, ne služabniki na gradu, ne de- lavci v tovarni. Marsikdo se je tresel za bo- dočnost in med temi je bila tudi Elvira, Stan- kova nevesta.

Z materjo je bila ostala na gradu. Toda njeno življenje je bilo zdaj grenko, ko je bi- la odvisna od milosti grofa Hugona, čeprav je bila prej trdno prepričana, da bo nekoč ona gospodinja na ponosnem gradu.

Elvira je sovražila Hugona odtlej, ko je tako hladnokrvno osumili Stanka umora, da so ga zaprli. Najhujša ji je bila misel, da bo morala vzeti za moža človeka, ki ga sovražil. Upirala se je temu, toda njena mati je ho- tela tako.

Njena ljubezen do Stanka je zdaj, ko je bil osramočen in zaprt, še bolj zagorela. Kadar- koli je baronica govorila o krivdi grofa Stan- ka, vselej je prepričevalno odgovarjala:

»Reci, kar hočeš, toda jaz vem, da je ne- dolžen in da se bo njegova nedolžnost še iz- kazala.«

(Dalje)

* **Razpisane službe banovinskih cestarjev.** Kraljevska banatska uprava dravske banovine razpisuje v območju sreskega cestnega odbora Kočevje tri službena mesta banovinskih cestarjev, in sicer na sledečih progah: 1) banov. cesta I. reda št. 9 od km 18.622 do 23.083, 2) banovinska cesta II. reda št. 165 od km 18. do km 25.980, 3) banovinska cesta II. reda št. 171 od km 23.000 do km 29.000. Prosilci za ta mesta morajo izpolnjevati pogoje iz čl. 2. uredbi o službenih razmerjih državnih cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 30 let. Prošnje je treba vložiti najkasneje do 15. oktobra pri sreskem cestnem odboru v Kočevju.

* **Pri nakupu treba paziti na lažovost!** Ko nabavljate novo perilo, je Vaša največja skrb, da li bo trajno. Trajnost pa ni odvisna toliko od samega perila, kolikor od načina pranja. Perite zato samo z odličnim jednatim milom, kakor je Schichtovo Jelen milo, ker boste na ta način ohranili trajnost Vašega perila in si prihranili nove izdatke.

* **Izredni občni zbor podružnice Slovenskega planinskega društva v Bohinjski Srednji vasi** bo v nedeljo 4. oktobra ob 14. v dvorani občinskega doma v Srednji vasi. Dnevni red: poročilo predsednika, poročilo revizije, rešitev pritožb, sprejete pravil, volitev odbora in sklep najetja posojila. Predsednik Hodnik.

* **Samozobraževanje** vodi k zaželenemu cilju in trajnemu uspehu. Najbolj pa samega sebe izobraziš z lepimi knjigami. Žal, da so tako drage. Toda **Vodnikova družba** da za 20 Din štiri knjige, ki vsaka zase pomeni dogodek na našem književnem trgu.

* **Ekonom Božidar Sever je umrl.** Pred dvema mesecema smo poročali o razkritju velikih zlorab izvršenih pri gospodarstvu bolnišnice za duševno bolne v Kovinu. Šlo je za pomevno zneskov in skupni višini blizu pol milijona Din. Kot glavni krivec je bil aretiran bivši ekonom Božidar Sever, ki je celih deset let gospodaril po svoje. Z njim je prišlo v preiskavo več njegovih pomagačev. Takoj po odkritju afere je bil Sever prepeljan v preiskovalni zapor v Beli Crkvi. Preiskava je tekla v redu, a pred 25 dnevi je Sever pri prehodu po jetniškem hodniku nenadno padel in si zlomil levo nogo nad kolonom. Odan je bil v ondotno bolnišnico, kjer so kmalu ugotovili da se je noga zaradi preloma

kosti zastrupila. Pred tremi dnevi so se zdravniki odločili za operacijo in so mu nogo amputirali. Z operacijo pa se je stanje naglo poslabšalo. Nobena zdravniška pomoč ni več pomagala in po dolgi agoniji je bil Božidar Sever v petek zvečer rešen velikega trpljenja. Med prebivalstvom v Kovinu in Beli Crkvi pa tudi v Beogradu vlada nadalje zanimanje, kaj bo preiskava ugotovila v kovinski aferi. Bržčas ne bo vsa afera nikoli do cela pojasnjena, ker je glavni krivec izdihnil, njegov najzvestejši pomagač, bivši mesar blaznice v Kovinu, pa je pobegnil in mu je baje uspelo uiti v Italijo.

* **Preklic.** Dne 4. septembra smo priobčili med dnevnimi novostmi dopis z naslovom »Zasačena poljska tatica«. V tem dopisu smo očitati ženi uslužbenca tovarne »Titan« na Perovem poljske tatvine. Ker smo bili napako informirani, preklicujemo in obžalujemo kleveto, ki jo vsebuje ta dopis glede žene imenovanega uslužbenca. Zaradi pomote je izostal ta preklic v naši zadnji številki.

Uredništvo »Domovine«.

* **Obsojen, ker je ubil mačeho.** Pred mariborskim senatom se je vršila razprava proti 48-letnemu Ludviku Matuši iz Adriancev. Obtožen je bil, da je ubil svojo mačeho Ano Matuša. Obtoženec je bil kljub tajenju obsodjen na 2 leti robote in 2 leti izgube častnih pravic, ker je bil njegova krivda po izidu zdravniške preiskave pokončnega trupla jasno dokazana.

* **Revežu zažgal hišo.** V noči od prejšnje nedelje na ponedeljek okrog polnoči je nenadno zgorela hiša Mihaela Bana in njegove žene pri Stari vasi nad Skocijanom. Vsi znaki kažejo, da je oženj podtaknila zlobna roka. Šele sij plamena je zbudil staro gospodinjico, ki je v grozi komaj pomagala še bolehnemu možu, da sta se oba pravočasno rešila. Na pomoč so sicer prišli skocijanski gasilci, ki pa niso mogli oteti drugega kot nekaj koruze. Dočim so vsi drugi letošnji pridelki, oprava in edini prašič s hišo vred zgoreli. Za stara reveža, ki vendar ništa prizadela nikomur nič zalega, in sta v zatišju žvela le svoji zemljici in Bogu, je nesreča tem huša, ker nista bila niti zavarovana. Zdaj sta odvisna le od dobrote drugih, ki naj jima olajša o bedo v katero ju je pahnila Bog ve čigava hudobija. Upamo, da bodo njune solze našle dosti usmiljenih src.

* **Konj ga je brcnil.** Lojzek Fardiga iz Praproča pri Brezjah je sicer šele 11 let star, pa že marljivo opravlja vsa domača dela. Te dni je snajl domačega konja, ki pa je bil neobičajno nemiren in je Lojzka med delom brcnil v trebuh. Poškodba nesrečnega Lojzka je resna in so ga morali prepeljati v bolnišnico.

* **Z drevesa je padla.** Obiranje sadja je zahtevalo že marsikatero žrtev. 51-letna kajzarica Jera Žnidaršič iz Dolenje vasi pri Cerkljici je med obiranjem sada nenadoma izgubila ravnotežje in omahnila navzdol. Padla je tako nesrečno, da si je zlomila hrbtenico.

* **Davkarija v plamenih.** Te dni je v Sisku spravljal na noge vse meščanstvo požar, ki je nastal v prostorih tamkašnje davčne uprave. Iz vseh oken se je valil gost dim in že je kazalo, da ognja ne bo kar tako lahko pogasiti. Prvi, ki so opazili požar, niso mogli ničesar pogasiti, ker jih je dušil gost dim in ni dal dostopa v prostore davčne uprave. Prihitela je hitro tudi policija, ki ima svojo postajo prav v bližini in zasedla prostore, v katerih so se nahajale davčne knjige in blagajna. Na kraj požara je kmalu prišla gasilska pomoč, toda takrat je bila polovica prvega nadstropja že v plamenih. Pogorel je tudi že del knjig in davčnih zapiskov. Gasilci so začeli najprej reševati te spise na ta način, da so jih pometali skozi okno na ulico. Seveda je morala biti tudi tu postavljena straža. Kdo je poskušal zažgati to poslopje, dosedaj še ni ugotovljeno. Mogoče je bil to eden tistih, ki so preveč dobro zapisani na davkariji.

* **Smrtonosne opekline.** 10 mesečni Roman Robin je vtačil ročico v trilitrski lonec, v katerem je bilo vrelo mleko. Opekline so bile za fantka usodne in je v mariborski bolnici podlegel.

* **Dobrota je sirota.** K delavki Ani Handičevi v Mariboru je prišel neki 16 letni mladenci ter prosil za prenočišče. Češ, da je dijak iz Gradca in da nima denarja. Handičeva mu je dala prenočišče. Ko pa je zjutraj mladenci odšel, je vzel s seboj iz omare obleko, vredno okoli 500 dinarjev. Policija sedaj poizveduje za nepridipravom.

* **Dober plen.** Mariborska policija je aretirala 24 letnega brezposelnega delavca Franca Gerlušnika iz Sv. Trojice, ki je osumljen, da je

USODNIH 5 MINUT KRIMINALNI ROMAN

Ves bled in potrpet se je vrnil Sever v svoje stanovanje. Mučila ga je zavest, da se je zaradi molčanja napravil prav za prav že za sokrivca zločina.

Čim bolj je o zločinu razmišljal, tembolj je raslo njegovo prepričanje o krivdi lepe neznanke. Vse je pričalo proti njej, vsaka neznatna podrobnost, ki si jo je poklical v spomin iz dogodka tistega večera. Okolnost, da je prišla sama in po lastni izjavi je za nekaj ur v mesto, izstop iz avtomobila kakih 50 korakov pred hišo, njeno očitno razburjenje kažejo, da se je pripravljala na strašen zločin. Sumljivo je tudi, da je izginila fotografija, ki je nedvomno predstavljala njo. Kar pred očmi je imel nagibe, ki naj bi jo vodili do zločina. Le prevarana ljubezen je mogla biti vzrok tako strašnega dejanja; saj se ni prvič zgodilo, da je strastno hrepenje prevaranega srca po maščevanju potisnilo morilno orožje v roko ženski. Svojo sliko pa je po izvršenem dejanju gotovo vzela s seboj, ker je v svoji ženski kratkovidnosti mislila, da bo tako zabrisala sled, ki bi mogla dovesti do njenega razkrinkanja.

Vse je bilo tako jasno, da je Sever komaj doumel, kako je mogoče, da je ta preprosta pojasnitev zločina ostala vsem drugim še skrita. Da pa je to razkritje bilo namenjeno

prav njemu, ki je hranil v svojem žepu izgubljeni robc morilke kot dragocenost, se smatra za krutost neizprosne usode. Naj pride, karkoli hoče, on je ne bo izročil rokam pravice. Če se je ta lepa in priazna mladinka dala zavesti k takemu dejanju, tedaj ni bil mož, ki ga je usmrtila, vreden bolše usode.

Ves mračen je stopil Miloš Sever v svojo sobo. Na mizi je ležalo pismo. Pogledal ga je brezbrizno, čez čas ga je pa vendar vzela v roke. Odprl ga je in dva kovanca za 20 dinarjev sta padla iz kuverte na tla. Sever se zanj ni zmenil, zakaj njegove oči so blodile po redkih vrstah, ki so stale zapise na listu. Tako preprosta, lahko umiliva je bila vsebina pisanja, a vendar je moral v svojem razburjenju pismo dvakrat prebrati, da ga je umrl. Tisto žensko baje, ki ga je sam pri sebi že obdolžil umora, mu je pisalo:

»Skrb za zdravje drage sorodnice je bila kriva, da se dva dni nisem spomnila svojega dolga nasprotja vam. Prosim vas da mi zamudno oprostite. Prav tako mi morate oprostiti, da sem se tako na kratko poslovila od vas. Tega pri tej priložnosti, ki ste mi jo izkazali, zanesljivo nisem zaželeli. Upam pa, da boste mojo dozdnevno nevarnost razumeli, če vam povem, da sem bila zaradi posebnih okoliščin silno razburjena. Zdaj, ko je tista pot za menoj kakor grde senje, se z največjo hvaležnostjo spominjam vašega viteškega zavzetja za nezaščitenost deklet.«

To je bilo vse — nič pozdrava in nič podpisa. Zlasti pa niti besedice, ki bi mogla izpodbiti podlago strašnemu sumu. Če je Miloš Sever kljub temu poljubil pismo, je vendar

moralo biti v nem neko skrivnostno razodetje, ki ga je bral samo med vrstami. Kar tako naenkrat je zraslo v nem trdno prepričanje o njeni nedolžnosti. Njemu je bilo to pismo zadosten dokaz, da tista, ki ga je pisala, ne more biti morilka.

Kakor je bil prej odločen, da bi vso zadevo obdržal v tajnosti, tako ga je sedaj nekaj sililo, da nastopi. Kljub zmešnjavi njegovih misli je vendarle še vedel, da se zbiračo temni oblaki nad lepo glavico njegove varovanke. Kakor je kazalo, še ni niti slutil, da se je bila lepa neznanka sestala z bankirjem Korenom prav v usodnih zadnjih trenutkih njegovega življenja. Vsak trenutek se lahko zgodi, da se bo to dogajalo in če nesrečnica ne bo na to pripravljena, se bo proti njej naperila strašna obdolžitev in ves svet bo videl v njej zločinko za kakršno jo je nekaj trenutkov prej smatral. Ker koli prebiva zdaj, jo mora na tla, jo posvariti in jo varovati, preden pade nanjo sum.

To pismo mu bo omogočilo, da jo bo laže izsledil. Njenega podpisa sicer ni v pismu, toda on pozna začetnici nenege imena in primke, a poštni žig na kuverti je izdal njeno bivaljšo. Tržič je bilo z različnimi črkami vtisneno v znamko. Tam jo bo lahko našel, ker to ni velik kraj. O tem kaj se naj zgodi potem, ko jo najde, v tem trenutku še ni premišljal.

Iz voznega reda je razbral, da te kratke poti ne bo mogel nastopiti pred večerom. Ker na dovoljenje novega dopusta ni mogel misliti, mu je ostala še možnost, da se naredi bolnega. Laž se mu je sicer upirala, a ni imel druge izbire. Takoj je pisal pismo svojemu predstojniku, da bi čimprej odpravil neprijet-

izvršil v zadnjem času več tatvin koles, ki jih je spravjal na deželi v denar. Pri zaslišanju najprej ni hotel ničesar vedeti o kakšni tatvini, pozneje pa je priznal, da je ukradel eno kolo in da za to tatvino zapeljal neki posestnik, češ da se da s tatvinami dobro živeti.

* **Hlapec okradel dekle.** Pri Sv. Lovrencu na Pohorju je neki hlapec, ki je služil skupno z dekle Nežo Ketičevno pri posestniku Slavku Geratiču, ukradel dekle 700 dinarjev gotovine. Orožniki, ki so zadevo razčistili, so našli pri hlapcu še 450 Din ukradene vsote. Zadnje besedo bodo imeli sodniki.

* **Skladišče ukradenih koles** bi lahko imenovali polje od Kamnika proti Duplji, kjer so našli že več koles, ki so bila ukradena v Kamniku in okolici. Kolesarski tatovi se namreč bojijo, da ne bi ukradenega kolesa zasledili pri njem, zato ga zavlečejo na polje in tam razdenejo. Navadno mu poberejo vse sestavne dele in jih odnesejo s seboj ter potem kje v okolici prodajo, ogrode pa pustijo na nivi ali v grmovjih, kjer potem rjavi, dokler ga kdo ne najde. Z najdbo je poasna marsikatera tatvina, premetenih kolesarskih tatov pa nikakor ne morejo dobiti v roke. Zadnjič sta izpred vrat neke gostilne izginila dva bicikla. Že par dni kasneje so ju našli na polju proti Duplji. Od tistega, ki je bil še dobro ohranjen, so našli samo ogrode, vse drugo pa je tat odnesel. Drugo kolo, ki je bilo staro in zelo obrabljeno, pa so našli celo in nedotaknjeno.

* **Zaradi biča sta se oklala.** V Miholcu je bil pred kratkim sejem. Kakor povsod ob taki priliki, tako je tudi tu bilo prav živahno, posebno pa še potem, ko so se sejmari po kupčiji vsedli h kozarcu vina. Ta kozarec pa je bil tu precej velik, kakor kaže žalostni dogodek, kakršnih se pri nas gotovo ni veliko pripetilo. Ko so pod nekim šotorom sejmari na mrtvo pili, je nekdo od njih opazil nenkrat na tleh pod mizo bič. Moral je biti od sile dragocen, da se ga je zljubilo naenkrat vsem in da je zaradi nje nastal krvav pretep. Vsak od njih je trdil, da je bič njegov. Konec je napravil šele nož, ki ga je Miško, tudi že oklan, porinil Florijanu v hrbet. Oba sta se vsled ran onesvestila in so jih morali takoj prepeljati v Čakovec v bolnišnico.

* **Denar ali smrt** Orožniki v Mežici so are-

tirali nasilnega 25-letnega brezposelnega čevlarskega pomočnika Antona Jeršeta iz Ooka v občini Bočna. Imenovan je v družbi nekega Ivana Bezovška prišel k posestniku Jožefu Štiglicu pri Sv. Florjanu in od njega zahteval denar. Ker mu posestnik denarja ni hotel dati, je potegnil revolver in nanj oddal dva strela, ki pa k sreči nista zadela. Po dejanju sta oba roparska napadalca pobegnila. Orožništvo ju je takoj začelo zasledovati in enega aretiralo ter ga oddalo sodišču, kjer bo za svoje nasilje dobil primerno plačilo.

* **Premišljeval, kako bi z malim denarjem napravil veselje svojim ljubim, ženki,** ki tako rada čita, kadar ujam kak prost trenutek, in otrokom, ki jim želiš razširiti duhovno obzorje. Nič dolgo ne premišljuje! Brž se naroči na lepe **Vodnikove knjige**, pa boš za Din 20,- razveselil vse drage domače!

* **Zaljubljen ženske je izkoriščal.** 39 let stari ljubljanski policijski stražnik Jakob Ž. je bil obtožen, da je ponaredil neko potrdilo, katerega je potem priložil v neki civilni pravi, in da je zvalbil denar neki 53let stari kuharici, ki je bila več let njegova ljubica, čeprav je sam oženjen in oče dveh otrok. Med razpravo je prišlo na dan, da je več dekletom obljubil zakon in se na njih stroške dobro imel. Vsem je obljubil zakon, češ, da se bo itak ločil. Neka natakara mu je dala na ta račun okoli 20.000 Din. Obtoženi je zaničal krivdo, mali senat ga je pa spoznal za krivega in ga je obsodil zaradi ponaredbe listine in zaradi zavarovanja v zmotno kuharico, ki ga je ovadila, na 5 mesecev strogega zapore in na izgubo častnih državljskih pravic za 2 leti. Kuharici mora plačati 4500 Din.

* **Namesto peklenskega stroja — zavoj vžigalnikov.** V zadnjem času so avstrijski teroristi v vagone drugega in prvega razreda polagali peklenske stroje, ki so na avstrijskem ozemlju večkrat eksplodirali. Jugoslovenski organi morajo zaradi tega natančno preiskati vse vagona, ker bi se moglo zgoditi, da bi napačno tempirani peklenski stroji eksplodirali na našem ozemlju. Te dni so naši organi zopet pregledovali vagona avstrijskega brzovlaka. V nekem kupcu so pod sedežem odkrili dva zavoja, kar je povzročilo veliko vznemirjenje. Ker v zavojih ni bilo slišati udarjanja ure, s katerimi so opremljeni peklenski stroji, je eden od naših organov previdno oba

zavoja zanesel na prosto, kjer so ju z največjo pažnjo odvili. Z veseljem so ugotovili, da v njih ni nobene razstrelilne snovi, marveč 300 nedolžnih vžigalnikov, katere je neznan tihotapec skušal pod sedežem spraviti čez mejo.

* **Otroka zažgala domačija.** V Dolnji Bistrici pri Slovenski Bistrici je zgorelo gospodarsko poslopje posestnika Ivana Žalika. Požar je napravil 25.000 dinarjev škoda, ki pa ni krita niti z dinarjem zavarovalnine. Ogenj sta povzročila dva dečka, ki sta bila sama doma, in sta se v hlevu igrala z vžigalicami.

* **Vlomilec ukradel konja in voz.** Nedavno noč je neznan nepridiprav vlomil v hlev posestnika in mesarja Ivana Koresa pri Devici Mariji v Puščavi na Pohorju in odpeljal konja z vozom. Kores trpi 8.000 dinarjev škoda.

* **Pogrešanec.** Na praznik 8. septembra je odšel od doma 69-letni posestnik Počrvina Jože iz Potoka. Ljudje so ga videli, ko je šel iz Kodlubna proti Mraševemu. Od tu pa je za njim izginila vsaka sled. Počrvina je imel na sebi črn suknjč in črn klobuk ter rjave hlače in je bolj šibke rasti. Na desno nogo šepa. Kdor bi kaj vedel o njem, naj sporoči orožniški postaji v Birčni vasi, ali občini Smihel-Storpiče.

* **Denar so ponarejali.** Oblastva so v Guštanju prišla na s'ed neki družbi, ki je ponaredila 50 dinarske kovance, ki so se zadnje dni pojavili v Guštanju in okolici.

* **Obsodba dveh tihotapcev, ki sta ubila orožniškega podnarednika.** Letos v začetku februarja so kumanovski orožniki zasledovali neke tihotapce v okolici. Orožniški podnarednik Ravanovič in kaplar Smiljan sta zajela tihotapce v nekem samotnem naselju na planinah. Stopila sta v hišo, ter zapovedala, naj vsi dvignejo roke. V hiši je bilo 5 mož, med njimi zasledovana tihotapca Trajkovič in Božinovič. Božinovič je podnarednika ranil z revolverskim strelom, potem pa je vrgl ročno granato, ki je že ranjenega podnarednika razmesarila ter ranila tudi nekega kmeta. S pomočjo kmetov je kaplar Smiljan tihotapca razorožil in odvedel v zapore kumanovskega sodišča. Te dni se je proti tihotapcema vršila razprava in je bil Božinovič obsojen na do smrti, njegov pajdaš Trajkovič pa na 20-letno robijo.

no zadevo. Potem pa je šel z naraščajočo nestrpnostjo počasi minevačo četrtinke ure do odhoda vlaka, ki ga bo pripeljal v Tržič.

III.

Še istega večera, ko je prispel v Tržič, je Sever od gostničarja, kjer si je vzel sobo, izvedel vse, kar je želel vedeti. V mestu je bila ena sama oseba, ki se je pisala z začetnima črkama V. P. To je bila gospodična Vera Planinčeva, hčerka vdove po marjoru.

»Obe dami stanujeta v majhnem stanovanju na koncu mesteca«, je pripovedoval zgovorni mož, »in živita prav mirno življenje. Mati je nekoliko bolehnata in ima še eno mlajšo hčerko. Ta je na Dunaju pri sorodnikih. Lansko poletje je bila nekaj mesecev doma.«

Sever ni dalje izpraševal, zakaj o vsem drugem se je že sam prepričati na lasine oči. Drugo jutro se je prav zgodaj odpravil na pot, čeprav čas še ni bil primeren za obiske. Hišico je kmalu našel. Stala je sredi velikega vrta, ki je bil pomlad gotovo poln lepega cvetja, a zdaj pozimi je napravljala žalosten vtisk. Prebivalci hišice so še spali, kakor je bilo sklepati iz spušenih zastorov. Sever se je zato obrnil in hodil po mestu in okolici dve uri, nato pa se ponovno vrnil k hišici in pred stanovanjem vdove pritisnil prst na gumb zvonilne naprave.

Starejša oseba, ki je imela videz gospodinje, je povprašala Severja po njegovi želji. Ko ji je naročil, naj ga javi gospodni Veri Planinčevi, ga je žena začudeno in skoro neprijazno pogledala, vendar pa ga je takoj prosila, naj vstopi. Povedala ga je v lepo opremljeno sobico in ga prosila, naj sede. Niti za trenutek ni mislil da ta gospodična Planin-

čeva ni tista, ki jo išče. Samo misel, da bi ga morda ne hotela sprejeti, ga je navdajala v teh napetih minutah čakanja z nekim strahom.

Tedaj je zaslišal v sosednji sobi lahne korake in šum ženskega oblačila. Vrata so se odprla in pred seboj je zagledal svojo lepo neznanko, ki se mu je v tem trenutku zdela še očarljivejša, kakor je bila v temni onega deževnega večera. Občena je bila v temnomodro jutro oblačilo, ki ji je izredno pristajalo. Šele danes je zapazil Sever nežno barvo njenih plavh las in spomnil se je v tem trenutku, da je bankirjev sluga izpovedal, da je izginila fotografija z gospodarjeve mize.

Čeprav je nepričakovani obisk skoro neprijetno presenetil mlado damo, je bila vendar toliko ljubezniva, da mu tega ni pokazala. S prijaznim nasmeškom in brez vsake zadrege mu je odvrnila pozdrav. Če bi se že ne bil iz pisma prepričal, kako je bilo njegovo sumničenje neumno, bi ga zdaj njen pogled uveril o njeni nedolžnosti.

»Moj obisk vas preseneča, kajne?« jo je vprašal. »Svoj obisk vam lahko opravičim. Zato, da bi se vam pokazal poštenega načelnika, sem si dovolil poiskati vas.«

Vzel je robc iz žepa in ji ga izročil z lahkim poklonom. Začudena ga je vzela v roke in se mu potem, ko si je robc natančno ogledala, zahvalila s prijaznim gibom glave.

»Prinesli ste mi izgubljeno reč, o kateri nisem niti vedela, da sem jo izgubila. Ali smem vedeti, kje ste robc našli?«

»Tam, kjer sem se od vas poslovil. Našel sem ga na tleh, ko sem se nekaj minut pozneje vračal mimo tiste hiše.«

»Kako pa ste vedeli, da je moja last? Zanima me, na kak način ste odkrili moje bivališče in moje ime.«

Sever ji je poasnil, na kako preprost način je iztuhl vso zadevo.

»Ali ste samo zaradi tega robca dopotovali v Tržič?« je vprašala nekoliko v dvomu.

»Ne, gospodična Planinčeva,« je odgovoril in njegov glas je imel resneši prizvok, čeprav ni tega nameraval. »Nisem prišel zavoljo tega. Gotovo ste slišali, kako strašna usoda je zadela bankirja Korčna?«

Njeno smehljajoče se lice je zdajci dobilo izraz prepadenosti.

»Ničesar nisem slišala,« mu je presekala besedo. »Nevem, kako naj si vaše besede tolmačim. Ali je Korčn morda mrtev?«

»Da, mrtev! Tistega večera, ko sem imel srečo, da sem vam lahko napravil majhno uslugo, je bil v svojem stanovanju ustrešen.«

»To je strašno!« je zašepetala očitno globoko pretresena.

»Torej umorjen!«

»Nisem mogel niti slutiti, da vas je moja vest našla nepraviljeno,« je nadaljeval Sever, »zaka vsi časopisi že dva dni govorijo o tem zagonetnem zločinu.«

»Bolezen moje matere mi v teh dneh ni dopuščala, da bi prebrala tudi le naslove v časopisih. Pravite, da se je to zgodilo tistega večera?«

»Tisto uro celo, gospodična Planinčeva! Ob 20. je sluga našel svojega gospodarja mrvega pred pisalno mizo.«

»Ob 20. uri? To je skoro nemogoče, zakaj ko sem jaz zapustila njegovo sobo, je kazala bankirjeva stenska ura še 16 minut pred 20. uro.«

Dalje

* **Velik vlom.** Prejšnjo sredo je bilo vlomljeno v stanovanje mizarjskega mojstra Franca Saleja v Šmarjeti. V stanovanje je bilo vlomljeno, ko je šla Salejeva žena nekaj v trgovino kupovati. Salej stanuje v Šmarjeti za gozdom v vili narodnega poslanca dr. Novčana. Vlomilcu so morali biti razmere dobro znane. Prišel je v stanovanje skozi vrata, katera je odprl s ključem. Ko je odpravil delo, je odšel neznanokam v smeri proti gozdu. Odnesel je plen: 2 moški obleki, popolnoma novo moško suknjo, nizke rjave čevlje, kratek športni jopič, novo aktovko, nekaj moškega in ženskega perila, ženi svilen obleko, žensko ročno torbico, v kateri je bilo nekaj denarja, mizarjskemu pomočniku Janžekoviču, ki je pri Saleju na stanovanju, je pa vlomilec odnesel obleko. Skupna škoda znaša nad 4000 din.

* **Za točo cvetje.** Poročali smo že, kako je pričelo sedaj v jeseni tu in tam nekatere sadno drevje cveteti. Sedaj pa se vidi, da cvete samo tam, kjer je toča oklestila sadonosnike. Razne vrste jablan, predvsem kanade, poginjajo mladike in cvetje kot spomladi. Ljudje pravijo, da je to slabo znamenje za sadjarje in da bo prihodnje leto zelo malo sadja, še manj kot letos.

* **Čudno maščevanje.** Preteklo nedeljo je v Selih pri Semiču posestnikova žena Marija Rožmanova začula zvečer zamolkle udarce v staji. Ker je bila sama doma, se ji je zdelo čudno, kaj pomenijo udarci. Šla je pogledat v stajo in nemalo začudena je opazila, da vol leži. Ko je stopila bliže, je videla, da je vol ubit. Poklicala je sosede, da bi pomagali, a druge pomoči ni bilo, nego da so volu izpustili še kri. Kdo je zločinec se ne da dognati. Žival je bila vredna okrog 2000 Din.

* **V Somboru aretirana Slovenka.** Policija v Somboru je aretirala 30letno Frido Pečnik,

ki jo je iskala policija mnogih mest zaradi držnih tatvin. Tiralico za njo je izdala pred dobrim mesecem novosadska policija zaradi tatvine nakita in drugih dragocenosti. Ko so ji postala tla v Novem Sadu prevročja, jo je popihala v Sombor, kjer se je sestala z nekim bogatim trgovcem. V hotelu jo je pa presenetil detektiv in jo aretirati. V Somboru se je nastanila pri svoji prijateljici, kjer so našli celo skladišče nakradene robe. Izročena bo novosadskemu sodišču.

* **Župan zasačen pri vladu.** V Privlaci pri Vinkovcih se je pripetil nenavaden kriminalni primer. Občinski redarji so pri vlomilskem poskusu zalotili svojega predstojnika — župana. In da bo senzacija še večja, se je župan lotil občinske blagajne. Redarji so ponoči zapazili luč v občinskem domu v blagajnikovi sobi in, ko so se posloplju oprezno približali, so videli, da sam župan s starim bajonetom odpira blagajnikovo mizo, v kateri je bilo precej občinskega denarja. Župana so izročili sodišču.

* **Strah izancev obsojen.** Pred ljubljanskim senatom je stal te dni 38-letni Jakob Oven iz Strahomera pri Igu. Obtožen je bil zločina razbojništva, ko je 7. julija zjutraj zagrabil 87-letno staro Marjano Grumovo na Gor. Igu, jo vlekli v klet, nato pa prebrskal razne shrambe in sobe ter odnesel več gotovine, tako tudi srebrne avstr. krone, poročni prstan, kar je bilo zanj usodno, ker so ta prstan pozneje pri njem našli orožniki. Napravil je za 860 Din škode. Oven je znan delomržen človek, ki nerad prime za delo. Je nevaren tat, saj je bil že 21 krat kaznovan. Kmetom se je rogati, češ: »Trdo delate ko živina! Jaz nič ne delam, pa živim ko ptiček na vejici«. Jakob Oven je bil obsojen zaradi razbojništva na 3 leta robije.

Pogorelec je bil zavarovan samo za 14.000 Din, škoda, ki po vsej prički presega zavarovalno vsoto, pa trenutno še ni ocenjena. Požar je trajal nad dve uri. Med divljanjem ognja se je posrečilo rešiti živino in tudi pohištvo so znosili na prosto. Seveda je požaru prisostvovala množica radovednežev od blizu in daleč. Tudi sosednje hiše so bile nekaj časa v nevarnosti, vendar pa se je spretnosti gasilcev posrečilo, da so ogenj zadržali in požar omejili. Med požarno katastrofo so vzdrževali red na pogorišču in njegovi bližini orožniki iz Štepanje vasi in iz Vevč.

Poljansko pismo

Poljane, dne 27. sept.

Današnje nedeljo je minulo 10 let, odkar je zadela našo dolino strašna nesreča, ko je bila vsa preplavljena s strašno povodnjo. kakršne niso pomnili najstarejši ljudje. Bog daj, da bi je tudi nikdar več ne. Pred kakimi 300 leti, kar je bilo ohranjeno v ustnem izročilu, je bila dolina prizadeta po taki nesreči.

Sreča v nesreči je še bila, da je bilo to podnevi, ker ponoči bi bilo še veliko huje. da bi bile pri reševanju možne tudi človeške žrtve in potonila živina, katero so še pravčasno rešili, preden je voda vdrla v hleve.

Deroča voda je odnesla vse mostove in še druga poslopja, kakor kozolce, razne stave, itd., katere je dosegla. Les, ki se je nahajal v bližini žag je bil odpavljen z žagami vred. Jesenski še ne pospravljeni pridelki na polju so bili uničeni, prav tako pa tudi v kleteh, katere je umazana in kalna voda zalila. Polja, travniki in njive posuta z gramozom in drugo navlakom, ponekod zemlja odnešena, da so lepi travniki postal i po odtoku vode samo kamenje, prodi. Ceste in pota, vse razdrto in razrušeno; tudi veliki usadi so bili. Hurdurniki so bruhali vodo in narasli v deroče potoke. V Poljanah je voda vdrla v cerkev in segala do stopnic velikega oltarja, tedaj se je spremenila velika cerkev v malo jezero. Z vodo v poslopja, so s to priplavala v tetudi tu in tam kaka riba.

Strašen je bil pogled na dolino po odtoku vode. Nekateri so utrpeli silno veliko škodo in je jim bilo kar obupati.

No, čas pozdravi počasi še take rane in popravi še tako grozovite nesreče. In tako je tudi tukaj. Prebivalci so se oprijeli z vso vztrajnostjo in pridnostjo dela, poravnali polja, jezili vodo na raztrganih vodotočih, očistili polja gramoz, tako, da je danes po 10 letih še težko zaslediti kako sled na tiste grozovite dni; ostal bo pač spomin med narodom po pripovedovanju roda za rod, a Bog daj, da bi noben več ne doživel takega strahu in nesreče.

Velik požar na Dravskem polju

Ptuj, 27. septembra.

Vas spodnje Jablane pri Cirkovcih preganja letos zla usoda. Bila je letos že tretjič v plamenih. Zadnji požar pa je prizadel mnogim posestnikom hud udarec. Preteklo sredo ponoči je nenadoma zažarelo nebo, tako da se je tudi iz Ptuj'a videlo, da preti neki vasi na Dravskem polju huda nevarnost. Službujoči stražnik je nemudoma alarmiral ptujske gasilce, ki so takoj pohiteli na pomoč proti Cirkovcem, kjer so zvedeli, da preti vasi Spodnje Jablane požarna katastrofa. Ko so dospeli v vas, je bil ogenj zajel že več poslopij, varščani pa, zburjeni iz spanja, so obupno begali po vasi in reševali kar se je rešiti dalo. Živina je bila vsa zbegana po okolici.

Kolikor se je moglo dosedaj dognati, je začelo goreti v gospodarskem poslopiju posestnice Marije Frangež. V istem času je nastala tudi nevihta s hudim viharjem, kar je imelo za posledico, da so se vnela še sosedna poslopja posestnikov Franca Frangeža, Jakoba

POPOTNIKOVA TORBA

Požar v Beli Krajini

Črnomelj, 27. septembra.

Sredi dela so pretekli petek, 25. t. m. opoldne, pričeli biti zvonovi plat zvona. Vrh Rodin, se je vnela lesena hišica, kjer je stanovala družina Furlič. Doma so bili sami otroci, hoteli so si peči krompir in kostanj, zakurili so menda kar v sobi. V trenutku je suho zgradbo zajel črn dim, ki so ga kmalu prebodli ognjeni zublji. Ljudje so pritekli in reševali, kar se je pač dalo, gasiti itak ni bilo s čim, ker so bile redke kapnice v bližini prazne. Ogenj je imel svobodno pot in veter ga je gnal dalje.

Poleg omenjene hišice, ki je last Pavla Roma iz Rodin, sta istemu posestniku zgoreli še dve poslopji. Pavlu Romu je šlo v nič tur di devet brent novega grozdja. Nato se je ogenj preel lepe zidanice šaneza Schmucka iz Lahine, jo upepelil in uničil dvajset brent grozdja, skoraj ves pridelek, in kakih osem voz sena.

Požar se zmerom ni dal ustaviti, čeprav so prišla gasilci iz Talčjega vrha in kasneje iz Črnomlja — vode ni bilo. Plameni so švigali tudi iz suhe strehe zidanice Andreja Lužarja iz Topličic in še iz zraven stoječega poslopja, tako da je danes tam šest pustih pogorišč. Lužar k sreči še ni potrgal. Po cenitvi znaša skupna škoda 70.000 Din. Edini zavarovanec je Schmuck, pa še on je zamudil rok za en mesec.

Pol milijona škode po požaru

Kušanovci, 27. septembra.

Pri posestniku Aleksandru Novaku v Kušanovcih je izbruhnil danes požar na stanovanjski hiši, ki se je z veliko naglico razširil na gospodarsko poslopje. Vsa prizadevanja, da bi ta požar pogasili, so bila zaman. Aleksandru Novaku je zgorel ves pridelek,

vsa krma za živino, vse pohištvo, 10 svinj in 20 kokoši. Edino, kar si je mogel rešiti, sta dve kravi in ena svinja. Novak sam trpi škodo 100.000 Din.

Nesreča je hotela, da je pričel pihati močan veter, ki je požar prenesel na poslopje sosedja Janeza Novaka, ki mu je prav tako zgorela hiša z gospodarskim poslopijem, pohištvo, z vsemi poljskimi pridelki ter hrano. Novak je še pred požarom rešil živino iz hleva in en voz, ker je slutil, da se bo zgodila nesreča. Pri njem znaša škoda 50.000 dinarjev. Od Janeza Novaka se je požar razširil na stanovanjsko hišo posestnika Janeza Bihorja, ki tudi trpi 60.000 Din škode. Z njegovega posestva je veter zanesel iskro še na posestvo Ane Novakove, kateri je zgorela stanovanjska hiša v vrednosti 20.000 Din. Skupna škoda, ki jo je povzročil požar se čeni na 530.000 Din. Na večja nesreča in katastrofa za pogorele posestnike pa je, da ni bil nihče zavarovan. Sosedje in gasilci so se sicer trudili, da bi pogasili nevarni požar, toda zaradi dolge suše je primanjkovalo vode, tako da so se morali gasilci omejiti samo na lokaliziranje požara, kar se jim je po velikem naporu tudi posrečilo. Le požrtvovalnosti gasilcev in domačinov se je zahvaliti, da požar ni upepelil vse vasi.

Maščevalen otrok zanetil požar

Dobrunje, 27. sept.

Danes popoldne okrog 14. ure je nastal v Dobrunjah požar, katerega je zakrivil neki 4-letni otrok, ki je bil tepen zaradi tega, ker je vrgel kamen na mimoidoči avtomobil. Iz maščevanja je zažgal otrok gospodarsko poslopje pri Blažu. Gospodarsko poslopje je bilo zgrajeno šele pred dvema letoma, se drži hiše in je bilo polno jesenskih pridelkov, ki so jih šele nedavno spravili pod streho.

Ker je voda od kraja, kjer je nastal ogenj precej oddaljena, je bilo gašenje težavno. Prihitele so tri motorne brizgalne, in sicer iz Bizovika, iz Štepanje vasi in Vevške papirnice.

Baklana, Stefana Baklana, dalje Matije Hrge in Elizabete Ekart. Vsa poslopja, ki so bila polna poljskih pridelkov, zlasti krme in slame, so bila mahoma v plamenih. Razen gospodarskih poslopij so pogoreli tudi ostali pomozni objekti, kolarnice, šupe, skednji itd. Pogled na pogorišče je bil strašen. Gasilci iz Cirkovc, Mihovc, Slovenske Bistrice in Ptuj so se takoj lotili požrtvovalnega dela in preprečili še večjo katastrofo. Ob hudem nallivu in velikem naporu so vztrajali do pete ure zjutraj. Mnogi so zadobili pri reševanju živine in ostalih premičnin težke opekline in je bila nekaterim potrebna zdravniška pomoč. Nekemu hlapcu, ki je spal na skednju in komaj ušel smrti, je zgorela denarnica z nad 1000 Din denarja.

Skupna škoda se ceni na četrtilijona dinarjev, ki pa je le deloma krta z zavarovalnico. Kako je ogenj nastal, bo dognala preiskava. Domneva se, da je moral nekdo vreči cigaretni ogorek v seno, ker so pri nekem kmetu pozno v noč ličkali koruzo.

Vlom v občinsko pisarno v Dobrovi

Opd tem naslovom je prinesel »Slovenec« z dne 24. t. m. članek, glasom katerega je bilo vlomljeno v občinsko pisarno na Dobrovi skozi okno, in odnešen pisalni stroj, vse štampilje z blazinico vred, pisarniški papir in kuverte, neka delavskih knjižic in drugih tiskovin. Vlomilec očitno ni bil sam, ker se po pisarni razločno poznajo sledi bosa otročje noge, torej je imel vlomilec s seboj otroka, ki ga je spravil skozi okno in mu sproti naročal, kaj naj vze. Moral je pa biti to človek, ki pisarno p. dej dobro pozna, da je vse dobil, kar je hotel, nekaterih stvari se pa niti dotaknil ni, posebno vojaških itd.

Nič nimamo proti piscu tega članka, ki mora biti v neposredni bližini občinske pisarne, toda če prečita bralec pazljivo zgornje vrstice, mora priti do sklepa, da se je moral vlom izvršiti vse drugače, kakor ga slika pisec. Že dejstvo, da je bilo vlomljeno skozi zamreženo okno, katerega mreža je bila le toliko odrinjena v stran, da je zlezel skozi njo do 8 let star otrok, da mnogo misliti. Tudi če je moral skozi to luknjo pisalni stroj, nam ne gre v glavo. — Dalje so se poznale sledi bosa noge otroka v smeri izhoda skozi okno, kje pa je prišel notri, mar pri vratih? — Dalje, ali je ta otrok ponoči v pisarni lahko čital in izbiral tiskovine in stvari po naročilu tatu, ki naj bi stal pod oknom? Dalje, če je pisec opazil v jutru po vltomu tatvino zgoraj navedenih predmetov, kako da ni pograbil tudi blaginjskega dnevnika in plačanih računov, kateri so tudi izginili, kakor se sedaj govori po Dobrovi. Vsihtuje se nam vprašanje, zakaj je dal občinski delovodja takoj po dejanju popraviti poškodbo na oknu po domačem kovaču, namesto da bi poškodbo pustil, da si ljudstvo ogleda in napravi lahko svojo sodbo? To so naši pomisleki glede načina dejanja samega. Naravnost predrzno pa je, da so moške iz nekosredne bližine občinske pisarne obdolžili vloma ljudi, ki s tatvino do sedaj še niso imeli opravka, pač pa imajo to slabost, da nekoliko drugače mislijo, kakor si nekateri želijo. Dva dni kasneje v zgodnjih jutranjih urah se pojavi na Dobrovi osem orožnikov in polovico občinskega odbora ter prebrskali pri nekaterih nacionalno mislečih vse, kar leži in stoji. Ali kako razočarani so se vrnili vsi nazaj v občinsko pisarno, vodeč seboj 11 let starega sinčka tukašnjega uglednega posestnika in obrtnika, češ, nogo mu zmerimo, in ti boš tat. Toda vsi naporji g. župana in občinskega delovodja, da bi iztisnila iz otroka priznanje, je bilo zaman. Ves manevar, ki se je pripravil celi prejšnji dan v neki tukašnji hiši, je izpadel v blamož onih, ki so hoteli svoje politične nasprotnike iz strankarske zagrizenosti osumiti vloma.

Gora se je zvrnila v jezero

Strašna nesreča je zadnje dni zadela Norveško. V jezero Löwand je zgrmela gora in dve vasi, Nüsdal in Bødal, sta izginili. Nad sto ljudi je pri tej nesreči izgubilo živnje. Iz norveških listov povzemamo o nesreči tele podrobnosti.

Zanimivo je, da se je že pred 30 leti skoro na istem mestu zgodila podobna neizgoda. Tudi tedaj se je odkrila ogromna skala od gorovja, ki se v ozadju omenjenih dveh vasi brez posebnega prehoda dviga skoro navpično v zrak. Pred 30 leti so ogromne količine kamna zgrmele v jezero in strahoviti pljusk vode, ki je zaradi tega nastal, je porušil skoro vse hiše v obeh vaseh. Smrtnih žrtev je bilo tedaj 59.

Vaščani, ki so nesrečo preživeli, kraja niso zapustili. Svojo zemljo so ljubili in ponovno so sezidali svoje hiše in obnovili obe vasi na kraju, o katerem so mislili, da se kakšna podobna nesreča ne more pripetiti. V teku 30 let sta obe vasi napredovali ter se razvili v zelo znameniti tujsko-prometni vasi, kamor je prihajalo letno na tisoče izletnikov in letoviščarjev. Življenje je teklo dalje in na nesrečo iz leta 1905 je že vse pozabilo.

O najnovejši nesreči so prva poročila javljala. Ogromna skala, široka okoli 300 m. se je nenadno zrušila v globino 600 do 700 m. Ko je padla v jezero, se je vsa macžna voda dvignila za kakih 80 do 100 m in se nato z velikansko razdiralno silo razlila po vsej dolini. Lahko si mislimo, s kakšno hitrostjo se je gibala ta voda in kako je uničevala vse, na kar je naletela.

Poznejša poročila so prinašala že natančnejše popise o nesreči. Tako javljajo posebni poročevalci, da je ogromna električna centrala, ki je stala v bližini jezera, odplavala kakor lahek čolnček. Njeno zidovje je razpadlo, voda pa se je pogravala z lesenimi deli in jih nosila preko obrežja na vse strani. V času nesreče je bila na jezeru majhna ladja, ki je prevažala poleti izletnike in letoviščarje. Ta ladjica je bila razbita na tisoč kosov, ki so plavali raztepeni po vsej površini jezera.

Neka vaščanka, ki je pasla kôze, je povedala o nesreči tole: Usodna nedelja je obetala lep dan, ko se v tem kraju zbere navadno veliko število letoviščarjev. Dan poprej so stanovalci obeh vasi vse pospravili. Nad krajem je zavladal mir in nihče ni slutil, da je to mir pred silnim viharjem. Ob štirih zjutraj je že vse spalo. Dobro četrt ure pozneje pa je bil ta lep in marljivo obdelani kraj spremenjen v razvaline. V dobrih 15 minutah so izginile vse hiše, z njimi vred pa je izgubilo življenje nad polovico prebivalcev. Med strahotnim grmenjem se je odtrgala v hribu nad jezerom cela gora kamenja in kraj uničila.

Če bi odšla oddoma s kozami samo pol ure pozneje, bi bila gotovo med mrtvimi. Ko je začelo zamolklo grmeti, se mi je zdelo zelo čudno, ker je bilo nebo vedro. Toda istočasno sem že otrpnila od strahu. Zazdelo se mi je, da so se zganele gore in začele padati v dolino. Gorski obronek nagnjenega Ravnfjelda se je začel z neznansko hitrostjo podirati. Zračni pritisk me je vrgel na tla in me pritisnil k zemlji. Tedaj sem bila prepričana, da je to moja smrt. Mimoto pozneje pa sem že mogla vstati. Nudil se mi je strašen prizor. Pod menoj v dolini kakih sto metrov globoko je brizgala voda iz jezera na vse strani in začela opravljati svoje razdiralno delo.

Ta uboga žena je rešila sicer svoje življenje, toda strahoten dogodek ji je vzel moža, enega otroka in vse njeno premoženje. Prav njen mož pa je bil eden izmed tistih, ki so pred 30 leti srečno ušli neizgodi. Od vse naselbine je ostal na svojem mestu sa.

mo zid poslopja, v katerem je bila mlekar-
na.

Predsednik norveške vlade je takoj z letali in avtomobili poslal na kraj nezgode ljudi in vse potrebno, kar bi moglo biti ponosrečencem v pomoč. V prvi vrsti so bili to zdravniki, ki so takoj vzeli v oskrbo ranjenec, a so morali prav tako pozornost posvečati tudi onim, ki so nesrečo preživeli in ostali brez ran. Vse je presunil prizor, ko je neki mlad vaščan stal na obrežju in ves zmeden bulil v vodno gladino požrešnega jezera. Ni pustil, da bi ga odvedli. Dogodek ga je čisto zmešal. Nebrzdana voda mu je odnesla mlado ženo, mater, enoletnega sinčka in hčerkico, ki ji je zibelka tekla šele štiri dni.

PRED SODIŠČEM

Sodnik: »Obtoženi ste, da ste v nedeljo pred polnočjo pretenli tožitelja. Kaj ne veste, da to ne gre?«

Obtoženec: »Prosim, gospod sodnik, če bi bil vedel, da to ne gre pred polnočjo, bi ga bil premaknil po polnoči...«

NE DA SE

Kapitan sprejme novinca na ladjo. »Seveda,« pravi: »to je stara zgodba, da na morje pošilja vedno najbolj zabite sinove.«

Novnec: »Ne, gospod kapitan, zdaj je to drugače kakor je bilo v onih časih, ko ste prišli na morje vi.«

ZASLIŠEVANJE

Vlomilec trdovratno taš svoj zločin, toda policijski komisar se ne da premočati. Zbral je mnogo dokazov in pripoveduje vlomilcu točno, kako je vlomil. Naposled ga vpraša: »Ali je bilo tako?«

Natančno tako ni bilo, gospod komisar, vidim pa, da imate dober način. Prihodnje se bom ravnal po njem tudi jaz.«

BANKA BARUCH

11 Rue Aubert, Paris (9^e)

odpremi denar v lugoslavijo na hitre in po najboljšem denarnem kurzu Vrsti vse bančne posle nakupovalnice Poštne uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune Belgija št. 3064-64 Bruxelles; Francija: št. 1117-94 Paris; Holandija: št. 1458-66 Ned. Dienst, Luxemburg: št. 5067 Luxembourg — Na zahtevo pošiljamo brezplačno naše čekovne nakaznice 56

Listnica uredništva

J. R. Podboršt (Odstranitev vej). Veje sosedovega gozda segajo preko vaše njive in vam delajo škodo. Soseđa ste opomnili, naj veje tekom osem dni odseka. Ker je ta rok potekel in se sosed zani ni zmenil, vprašate, za polasno, kako postopati, da sosedu pri-
morate, da bo obsekal drevje. — Vi imate pravico, da odsekate veje, ki segajo v vaš zračni prostor. Sosed vam ne sme tega br-
niti. Nj pa sosed dolžan, da sam odstrani take veje. Če jih noče, ga k temu ne morete siliti. Pri odsekavanju vej ne smete stopiti na sosedov svet, niti plezati na sosedovo drev-
vo ali na nasloniti lestev na drevo. Če bi to storili, vas sosed lahko toži radi motenja posesti. Sosedovo drevje morate tedaj tako obsekati, da hoste vse potrebne lestve postavili na svoj svet. Odsekane veje niste dolžni pustiti sosedu, marveč so vaša last.

Sv. Ana v Slov. gorici. Poročate nam, a le važne stvari in na kratko. Žal dopisov ne honoriramo!

Vrdnik in Banja Luka. Omenjeni pisatelj živi v inozemstvu in nimamo naslova.

Sv. Boženik. Malo smo zakasnil.

ALEKSANDER LICAN:

Spomini iz Sibirije

(Iz dnevnika slovenskega vojaka
in ujetnika v svetovni vojni)

Dogovorili smo se, da bova karavano spremljala tudi nazaj v Tibet, ako nama prepušči namesto plače dva velbloda, da ju natovoriva s čajem in tobakom. Gospodar je v to rad privolil. Štirinajst dni sva potem klovratila po velikem mestu in si ogledovala razna svetišča (pagode) in druge zanimivosti Pekinga.

Skoraj v vsaki ulici naletiš na kakšnega večevalca. Tudi gostilniških igralnic je povsod dovolj. V teh nevarnih špelunkah je že marsikateri trgovec zaigral vse svoje premoženje. Dasi je prodajanje opija prepovedano, vendar dobiš ta opojni strup v vsaki gostilni. Tifonov je hotel na vsak način vsaj enkrat okusiti to prepovedano slast. Stopila sva v stranski ulici v neko boljšo gostilno. Naročila sva črno kavo. Tifonov je naročil kavo z opijem. Ko je časo izpil, je postal nenavadno zgovoren. Začel je govoriti o velikanskih načrtih, o betjuški caru, o matjuški Rusiji, o neizmernem bogastvu, ki ve zanj in ga bo prej ali slej dvignil iz zemlje. Naposled je s čudno zabuhlim obrazom in napol odprti mi očmi zaspal. Takoj sta prišla dva strežaja in odnesla siromaka v drugo sobo. Tam je ležalo že kakih deset mož na majhnih divanih, vsi v globokem snu. Plačati sem moral cbe kavi in posteljo za tovariša, ki je stala v tej preprosti gostilni več kakor v najboljšem hotelu v mestu. Začel sem se prerekati z natakarjem, a takoj me je imel v rokah policaj, ki me je vrge na cesto.

Skoraj pol dneva sem čakal pred gostilno, preden se je še vedno napol pijan približal Tifonov iz nje. Na vse grlo je začel pripovedati, da tako krasnih sanj, tako zehavnih trenutkov in tako blagodnečnega petja še ni doživel v svojem življenju. Glavo pa je imel težko, kakor bi bila iz svinca. Opil! Na ulicah vidiš izgubljene ljudi z globoko vdrtimi očmi, upalimi lici, upognjene postave — žive okostnjake, to so žrtve opija. Bogatin zapravi pred oltarjem tega moloha svoje imetje kmet svojo kmetijo, trgovec obilno zalogo svojega blaga — vse spravi ta grozna strast v pogubo, na beraško palico, v blaznico, v grob.

Bilo je na starega leta dan. Kitajec je tekel h kitajcu, siromak k bogatinu. Kaj naj to pomeni. Kmalu sva zvedela, da mora Kitajec na starega leta dan poravnati vse dolgove, če ne, mu zarubijo vse imetje in premoženje, a po praznikih mu vse tudi prodajo. Na novega leta dan hodijo dobri duhovi od hiše do hiše. Ker dobrim duhovom ugaja samo rdeč papir, vidiš na novega leta dan vse ulice prepletene z rdečim papirjem. Ta dan je od ranega jutra do pozne noči vse na ulicah. Vse se raduje in veseli. Vsi javni lokali in prodajalne so zaprte ves teden. Tako sva bila tudi midva prisiljena, da sva ves teden praznovala. Prehodila sva vse mesto od južnih vrat do severnih predmestij, to je kakih osem kilometrov na široko. V južnem delu mesta žive Kitajci, v severnem delu pa tako zvani Mandžuri. Cesarstva palača je v severnem delu mesta. Ogledala sva si tudi krásno rusko pravoslavno cerkev, veliko mohamedansko džamijo, in takozvani internacionalni del, kjer so poslatništva vseh svetovnih držav.

Po končanih praznikih je zavrelo v mestu kakor v velikem mravljišču. Od juga so prihajale karavane s čajem in rižem, od severa pa s kužuhovino, volno itd. Bazarji so bili prenapolnjeni z raznovrstnim blagom, po njih se je valila pisana množica trgovcev in kupealcev. S Tifonovim sva šla iz mesta v okolico Fang-San-Ksien, ki leži južno od Pekinga, oddaljena kakih petdeset kilometrov.

Nakupila sva čaja, tobaka in svile mnogo ceneje kakor v Pekingu.

Prišel je čas odhoda. Našo robo sva natovorila na izposojena velbloda in tako smo se pričeli skupno pomikati proti severu. Tibetanski priganjači velblodov so se bili po Pekingu razgubili, zato smo bili prisiljeni, da smo najeli Kitajce. Sicer sovražijo Kitajce po vsem svetu kot lenuhe, hlapce, propalice itd., sovražijo pa jih ne zaradi njihovih slabih napak, ampak zaradi njih dobrih lastnosti, posebno zaradi njihove skromnosti, verčnosti in pridnosti. Sovražijo pa te siromake prav vsi: delavci in rokodelci, težaki in služabniki, kajti Kitajcu je vsaka še tako majhna plača dovolj velika. Porabiti se dajo za vsako še tako umazano delo. Istotako so z vsako hrano zadovoljni. S seboj so naši priganjači vzeli veliko zastavo, na kateri je bila podoba zmaja, kajti prepričani so, da jih zastava z zmajem obvaruje vseh nevarnosti.

Šli smo naprej in se polagoma bližali Tibetu. Kar nam je na smrt obolel neki Kitajec. Hoteli smo ga pustiti v neki vasi, toda Kitajci niso hoteli pustiti bolnika samega. Tako smo bili prisiljeni, da smo ostali z vso karavano v razdrapani kitajski vasi. Čez nekaj dni je postalo stanje Kitajca kritično. Videlo se je, da se mu bliža smrt. Poklicali so takoj čarovnika, ki je nad bolnikom, seveda brezuspešno, uganjal razne čarovnije. Tudi duhovnik je prišel; takoj je začel dušo rotiti, naj zapusti grešno telo in se prevele v večnost. Ko je bolnik umrl, je duhovnik zasledoval dušo in vzklikal: Ah, je že v zraku — že se dotika najvišjih gora — in zdaj — zdaj — je duša srečno dospela v nebesa.

Po teh besedah je vsem odleglo, kajti po kitajski veri bi se mogla duša izpremeniti tudi v kako žival. Drugi dan je bil pogreb. Občinski poglavar je poskrbel vse potrebno, da so ubogega Kitajca pokopali, kakor se spodobi. Pri pogrebu so bili godci, žene žalovalke, belo oblečeni pogrebci, duhovniki, nosači in drugi. Seveda smo morali tudi mi vsi iti za pogrebom. Sprejeli so stopali godci in trobentači, ki so tako neznosno piskali, da je šla njih godba skozi mozek in kosti. Za njimi so nosili možje rumene svetilke. Krsto

so nosili, kakor je navada, na bambusovih drogovih. Potem so prišli na vrsto možje z rdečimi svetilkami, nato ženske, ki so jokale in tulile, kakor bi se svet podiral, in za njimi drugi pogrebci. Pokopali smo ubogega Kitajca, a masten račun je moral plačati gospodar karavane.

Drugi dan smo nadaljevali pot. Potovali smo že skoraj poldrugi mesec in se bližali svojemu smotru. Pot se je začela vzpenjati v neznane vrhove in čim više smo se vzpenjali, tem zanimivejša in krasnejša je postajala okolica. Tu rase še majhno drevje; po teh krajih še ni pala seldra svoje smrtne pesmi. Kako krasno je videti odtod velikanske snežne gore, katerih vrhovi se svetijo v solncu kakor z biseri posuti. Tam za strminami zija pogubni prepadi, in ogromne skale, razpokane od stoletnega snega, drve v nižavo, ker jih sprožujejo plazovi, ki se nabirajo v strmih višavah. In pod tem skalovjem se vije karavanska cesta, vsekana v skalno pobočje. Tudi naša karavana je morala potovati po takih potih v Tibet. Srečno smo prehodili grozne prebade in na nevarnejši del naše poti. Prišli smo v pokrajino Tsai-bam, kjer smo naše blago prav dobro prodali. Velbloda sva izročila nazaj gospodarju, ki je nadaljeval svojo pot.

Ker sva bila potrebna počitka, sva se ustavila za nekaj časa v mestu Dsaun-Sas-Saku. Tu sva se seznanila z mladim Japoncem.

Po njegovem govorjenju sodeč je bil član japonske vojske. Denarja je imel vedno dovolj na razpolago in se je prav rad pogovarjal o svojem narodu.

»Poglejte, nam je pravil, leta 1905. smo privohtevali Korejo. Od leta 1870. smo vedno na delu. Pridobili smo Boniske otoke, tri leta pozneje Rin-Kinske otoke. V vojni s Kitajsko smo pridobili Formoso. V svetovni vojni smo dobili nekaj nemških kolonij na Daljnem vzhodu.«

Po dvomesečnem odpčitku sva iskala najkrajšo pot v Indijo. Čez pogorje Bramaputre sva z nepopisnim trudom po skoraj neprehodnih grebenih po dolgih treh mesecih utrudljivega potovanja prispela do mesta Kapuja, kjer sva se vkrcala na parnik in se odpeljala proti Kalkuti.

UJENI
KIN
V ZASTOPI

Za smeh in kratek čas

OD KNJIG ŽIVI

Študentu zmanjka denarja, zato odnese knjige k starinarju in jih proda. Drugi dan piše očetu:

»Dragi oče, zdaj si pa že lahko ponosen na svojega sina, ker ga preživljajo knjige...«

NA POLICIJI

Gašper: »Gospod komisar, želel bi govoriti z lopovom, ki ste ga pravkar prijel.«

Komisar: »Zakaj pa?«

Gašper: »Ta človek se je vtihotapil v spalnico moje žene tako spretno, da se ni zbudila. Želel bi, da mi izda to skrivnost...«

NAJSREČNEJŠI ČLOVEK

A: »Adam je bil naj srečnejši človek na svetu!«

B: »Zakaj?«

A: »Ker ni imel tašče...«

STAROST IN DEŽNIK

Mož: »Koliko let šteješ, fantek?«

Deček: »Pet let.«

Mož: »Pet? Pa še toliko nisi velik kakor moj deček.«

Deček: »Koliko let pa šteje vaš deček?«

PRI ZDRAVNIKU.

Zdravnik: »Edino, kar morete storiti za svoje zdravje, je, da se popolnoma potopite v svoje delo.«

Bolnik: »Križ božji, gospod doktor, jaz mešam beton!«

SLABI ČASI

Trgovca: »Kako pa s trgovino, prijatelj?«

Sejmar: »Slabo! Na vsakem sejmu imam nekaj stotakov izgube.«

Trgovca: »Od česa pa tedaj živiš, sirota?«

Sejmar: »Od tistih dni, ko ne grem na sejem.«

SKROMNOST

A: »Od kod imaš to verižico?«

B: »Našel sem jo!«

A: »Zakaj pa najdbe nisi prijavil?«

B: »Nočem, da bi ljudje mislili, da se baham s svojo poštenostjo.«

KOLESARJEVA SMOLA

Jože: »Kako pa, da se ti je pneumatika na kolesu razpočila?«

Tine: »Kako? Čez steklenico je šlo kolo!«

Jože: »Pa je nisi videl?«

Tine: »Kako neki? Ko je pa bila v žepu nekega pijanca.«

NERODEN HOTEL

»Kdaj pa tukaj jeste?« vpraša tujec v hotelu.

»Zatrak je od sedmih do enajstih, drugi zajtrk od enajstih do dveh; kosilo od dveh do osmih in večerja od osmih do polnoči.« mu odgovori sluga.

Tujec: »Križ božji, kdaj si naj pa mesto ogledam?!«

DOLG VPLIV MRAZA

»Ali še veš Ivan? Lani v tem času, ko je bil najhujši mraz, sva se poročila.«

»Vem; še danes me zazebe, ko se na to spomnim!«

ZVEČER V PARKU

Mlad zaljubljenec: »Gospodična, kaj bi si mislili, če bi vam ukradel en poljub?«

Še mlajše dekle: »Da ste lenuh.«

PRI ZDRAVNIKU

Bolnik: »Gospod doktor, na desno uho tako slabo slišim.«

Zdravnik: »Dragi gospod, to so vse posledice starosti.«

Bolnik: »Toda na levo uho slišim in je to enako staro kot desno...«

V SOLI

Učitelj verouka: »Povej mi, dečko, kaj se je zgodilo z Jezusovimi učenci?«

Učenec po dolgem premišljevanju: »Zdi se mi, gospod katehet, da so vsi pomrli.«

RADIO LJUBLJANA

Nedelja, 4. X. 8: Za kratek čas (plošče); • 8.30: Telovadba; • 9.00: Čas, poročila, spored; • 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve; • 9.45: Verski govor; • 10.00: Prenos spominskega koncerta Antonu Dvořaku iz Brna; • 10.50: Gozdne slike (plošče); • 11.00: Otroška ura: Ljubimo živali! (g. dr. I. Tomšič); • 11.30: Prenos otvoritve razstave Mihe Maleša; • 12.00: Suite (koncert Radijskega orkestra); • 13.00: Čas, spored, poročila; • 13.20: Kar želite — to dobiš! plošče po željah). Od 14.—17. ure je oddaja prekinjena. • 17.00: Kmetijska ura: Prva pomoč živini (g. Alojzij Rigler); • 17.20: Koncert tamburaškega orkestra; • 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; • 19.30: Nacionalna ura; • 19.50: Slovenska ura; 20.30 Večer opernih spevov. Sodelujejo: g. Stjepan Marčec (samospevi), g. prof. M. Lipovšek (klav. spremljava) in radijski orkester; • 22.00: Čas, vreme, poročila, spored; • 22.20: Moderna plesna glasba (plošče).

Ponedeljek, 5. X. 12: Uverture; • 12.45: Vreme, poročila; • 13.00: Čas, spored, obvestila; • 13.15: Napisnice in zdravice (plošče); • 14.00: Vreme, borza; • 18.00: Zdravstvena ura: Jesenski nevarnosti (dr. Pirce); • 18.20: Dunaj v glasbi (plošče); • 18.40: Kulturna kronika: Deveti mednarodni kongres za gledališče, radio in film (poročila g. prof. Niko Kuret); • 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; • 19.30: Nacionalna ura; • 19.50: Zanimivosti; • 20.00: Večer jugoslov. pesmi. (Sodelujejo: Pevski zbor »Cankar« in Radijski orkester); • 21.15: Koncert ruske glasbe (Radijski orkester); • 22.00: Čas, vreme, poročila, spored; • 22.20: Koncert na kromatični harmoniki (igra g. Rudolf Pilihi).

Torek, 6. X. 11: Šolska ura; • 12: Balalajke igrajo; • 12.45: Vreme, poročila; • 13.00: Čas, spored, obvestila; • 13.15: Koncert, radijskega orkestra; • 14.00: Vreme, borza; • 18.00: Koncert Radijskega orkestra; • 18.40: Vzganjanje in okolica (g. dr. Stanko Gogola); • 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; • 19.30: Nacionalna ura; • 19.50: Zabavni kotiček: Foxl-mukiton-novosti; • 20.00: Etbin Kristan: »Samosvoj« (drama v petih dejanjih); • 21.00: Lahka glasba (Radijski orkester); • 22.00: Čas, vreme, poročila, spored; • 22.20: Berlioz: Stavki iz fantastične simfonije.

Sreda, 7. X. 12: Naša pesem, naša glasba; • 12.45: Vreme, poročila; • 13.00: Čas, spored, obvestila; • 13.15: Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah); • 14.00: Vreme, borza; • 18.00: Mladinska ura: Razvoj prometa in prometnih sredstev v Egiptu od najstarejših časov do naših dni (g. dr. Valter Bohinec); • 18.20: Lutke iz gomoljev (g. prof. Niko Kuret); • 18.40: Delavska ura: Gibanje tekstilne industrije v Sloveniji (g. Filip Uratnik); • 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; • 19.30: Nacionalna ura; • 19.50: Uvod v opero; • 20.00: Prenos R. Savinove opere »Matija Gubec« iz Narodnega gledališča v Ljubljani; V odmoru: Čas, vreme, poročila, spored.

Četrtek, 8. X. 12: Orkestralni koncert; • 12.45: Vreme, poročila; • 13.00: Čas, spored, obvestila; • 13.15: Beethoven: Kreutzerjeva sonata v A-duru (plošče); • 14.00: Vreme, borza; • 18.00: Jugoslovanska orkestralna glasba (Radijski orkester); • 18.40: Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič); • 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; • 19.30: Nacionalna ura; • 19.50: Šahovski kotiček; • 20.00: Prenos koncertnega večera iz Beograda; • 22.00: Čas, poročila spored; • 22.20: Dies irae iz Verdijevega Requiema (plošče).

Petek, 9. X. 11: Šol. ura: (Ob obletnici smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra I.) Na Oplencu l. 1921 in 1936; g. Josip Lapajne; • 12.00: Junaku v spomin (plošče); • 12.45: Vreme, poročila; • 13.00: Čas, spored, obvestila; •

13.15: Slovenske elegične skladbe (Radijski orkester); • 14.00: Vreme, borza; • 18.00: Zenska ura: Kaj mora vedeti žena o zakonodaji (ga. dr. Donata Capuder); • 18.20: Orgelski koncert (plošče); • 18.40: Francoščina (g. dr. Stanko Leben); • 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; • 19.30: Nacionalna ura; • 19.50: Zanimivosti; • 20.00: Rezervirano za prenos; • 22.00: Čas, vreme, poročila, spored.

Sobota, 10. X. 12: Plošča za ploščo — godba vesela in pesmice vmes; • 12.45: Vreme, poročila; • 13.00: Čas, spored, obvestila; • 13.15: Plošča za ploščo — pisana zmes godba vesela in pesmice vmes; • 14.00: Vreme; • 18.00: Za delopust! (igra Radijski orkester); • 18.40: Avtomobilske ceste drugod in pri nas (g. ing. Porenta); • 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; • 19.30: Nacionalna ura; • 20.00: Zunanja politika (g. dr. Alojzij Kuhar); • 20.20: Novi športni prerok, vesela zvočna igra II. del: »Sprava« (Napisal: Joža Vombergar, izvajajo člani radijske igralske družine, vodstvo: Ivan Pengov); • 22.00: Čas, vreme, poročila, spored; • 22.20: Za konec tedna — vesel drobiž (igra Radijski orkester)

MALI OGLASI

HLAPCA pridnega in poštenega sprejemem. Opravljati mora poleg konja tudi druga hišna opravila. Ponudbe na upravo »Domovine« pod »hlapec«

Hiša z dvema stanovanjima velik vrt, studenec, električna razsvetljava tudi pripravna za vpokojenca se proti gotovini takoj proda. Vse v dobrem stanju 1/2 ure izven mesta Maribora. Poizve se Aleksandrova c. 42 Pobrežje pri Mariboru. sk pk

Malo posestvo na prodaj v Mokronogu, pravno za obrtnika ali upokojenca. Pojasnila daje: Ivan Sluga Mokronog 41 dol.

Čistokrven volčjak, 14 mesecev star, dresiran, zelo hud, ne pozna tulca, na prodaj. Naslov na Ogl. oddelek »Domovine«

ZA JESEN SMO ZOPET CENEJŠI.

Trenškoti Din 375.— Hubertus Din 250.— Pumperice izpod 100.— V ogromni izbori modne hlače. A. PRESKER, Ljubljana, Sv. Petra c. 14.

NOVOST! Samo Din 49.50

St. 62.800. Anker-ura. Pravi švicar. stroj. Dobra kvaliteta, lep kromirani okvir. S plameno garancijo. Din 49.50

St. 62.801. ura s srovljenim case in številcem. (Radium) Din 59.50

Nahtevajte oči! ki ga vam polje svetlo in polno preto.

H. SUTTNER LJUBLJANA 6

Lastna protokollirana tovarna ur v Švic